

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. gegužės 24 d.*

Byloje T-289/01

Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH (ankstesnis pavadinimas – *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland AG*), įsteigta Kelne (Vokietija), atstovaujama advokatų W. Deselaers, B. Meyring ir E. Wagner,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujamą S. Rating, vėliau P. Oliver, H. Gading ir M. Schneider, ir dar vėliau W. Mölls ir R. Sauer,

atsakovė,

* Proceso kalba: vokiečių.

palaikomos

Landbell AG für Rückhol-Systeme, įsteigtos Mayence (Vokietija), atstovaujamos advokatų A. Rinne ir A. Walz,

įstojusios į bylą šalies,

dėl 2001 m. rugsėjo 17 d. Komisijos sprendimo 2001/837/EB, susijusio su EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (bylos COMP/34493 – *DSD*, COMP/37366 – *Hofman ir DSD*, COMP/37299 – *Edelhoff ir DSD*, COMP/37291 – *Rechmann ir DSD*, COMP/37288 – *ARGE ir kitos penkios įmonės ir DSD*, COMP/37287 – *AWG ir kitos penkios įmonės ir DSD*, COMP/37526 – *Feldhaus ir DSD*, COMP/37254 – *Nehlsen ir DSD*, COMP/37252 – *Schönmackers ir DSD*, COMP/37250 – *Altvater ir DSD*, COMP/37246 – *DASS ir DSD*, COMP/37245 – *Scheele ir DSD*, COMP/37244 – *SAK ir DSD*, COMP/37243 – *Fischer ir DSD*, COMP/37242 – *Trienekens ir DSD*, COMP/37267 – *Interseroh ir DSD*) (OL L 319, p. 1), 3 straipsnio panaikinimo, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, dėl viso sprendimo panaikinimo, ir ieškovės įsipareigojimų, nurodytų šio sprendimo 72 straipsnyje, panaikinimo,

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas R. García-Valdecasas, teisėjai J. D. Cooke ir I. Labucka,
posėdžio sekretorė K. Andová, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. liepos 11 ir 12 d. posėdžiams,

priima šį

Sprendimą

Teisinis pagrindas

A — *Dekretas dėl pakuočių atliekų susidarymo prevencijos*

- ¹ 1991 m. birželio 12 d. Vokietijos vyriausybė priėmė dekretą dėl pakuočių atliekų susidarymo prevencijos (*Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen*) (BGBl. 1991 I, p. 1234), kurio peržiūrėta redakcija – taikoma šioje byloje – įsigaliojo 1998 m. rugpjūčio 28 dieną (toliau – dekretas arba dekretas dėl pakuočių atliekų). Šio dekreto tikslas – užkirsti kelią pakuočių atliekoms patekti į aplinką arba jį sumažinti. Šiuo tikslu gamintojai ir prekybininkai įpareigojami surinkti ir perdirbti pakuočių atliekas atskirai nuo viešosios atliekų tvarkymo sistemos.
- ² Pagal dekreto 3 straipsnio 1 dalį prekybos pakuotės (toliau – pakuotės) yra pakuotės, kuriose prekybos vietose supakuojamos galutiniam vartotojui parduodamos prekės. Jos taip pat apima prekybininkų, maisto tiekėjų ir kitų paslaugų teikėjų naudojamas pakuotes, palengvinančias prekių pateikimą galutiniam vartotojui (paslaugos supakavimas), taip pat ir vienkartinės lėkštes, peilius ir šakutes.

- 3 Dekreto 3 straipsnio 7 dalyje gamintojas apibrėžiamas kaip bet koks asmuo, gaminantis pakuotes, pakavimo medžiagas ir produktus, leidžiančius tiesiogiai pagaminti pakuotes, taip pat kaip bet koks asmuo, įvežantis pakuotes į Vokietijos teritoriją. Dekreto 3 straipsnio 8 dalyje prekybininkas apibrėžiamas kaip bet koks asmuo, kuris patiekia į rinką pakuotes, pakavimo medžiagas arba produktus, leidžiančius tiesiogiai pagaminti pakuotes, taip pat ir įpakuotas prekes, nesvarbu, kuriame prekybos lygmenyje. Prekybos paštu rinkoje veikiančios bendrovės taip pat yra prekybininkai dekreto prasme. Galiausiai dekreto 3 straipsnio 10 dalyje galutinis vartotojas apibrėžiamas kaip bet koks asmuo, kuris neperparduoda prekės tokios, kokia buvo jam pateikta.
- 4 Pakuočių gamintojai ir prekybininkai dekrete jiems nustatytą pareigą surinkti ir perdirbti pakuočių atliekas gali įvykdyti dviem būdais.
- 5 Pirmiausia pagal reglamento 6 straipsnio 1 ir 2 dalis gamintojai ir prekybininkai turi neatlygintinai prekybos vietose ar šalia jų priimti iš galutinio vartotojo pakuočių atliekas ir jas pateikti perdirbimui (toliau – individuali sistema). Prekybininko surinkimo pareiga apsiriboja pakuotės tipais, formomis ir dydžiu bei jo asortimentui priklausančių prekių supakavimu. Prekybininkui, turinčiam mažesnę nei 200 m² prekybos plotą, surinkimo pareiga apsiriboja prekių, pažymėtų prekybininko parduodamų prekių ženklais, pakuotėmis (dekreto 6 straipsnio 1 dalies ketvirtasis ir penktasis sakiniai). Pagal dekreto 6 straipsnio 1 dalies trečiąjį sakinį individualioje sistemoje prekybininkas „aiškiai atpažįstama ir įskaitoma etikete“ turi informuoti galutinį vartotoją apie galimybę grąžinti pakuotę.
- 6 Antra, pagal dekreto 6 straipsnio 3 dalies pirmąjį sakinį gamintojai ir prekybininkai gali prisijungti prie sistemos, kuri užtikrina nuolatinį pakuočių atliekų iš galutinio

vartotojo surinkimą prekybininko aptarnaujamoje zonoje arba netoli minėto vartotojo gyvenamosios vietos, kad šios pakuotės būtų pateiktos perdirbimui (toliau – kolektyvinė sistema). Prie kolektyvinės sistemos prisijungę gamintojai ir prekybininkai yra atleidžiami nuo pareigos surinkti ir perdirbti visas pakuotes, kurioms sistema taikoma. Dekreto 6 straipsnio I priedo 4 punkto 2 dalies antrajame sakinyje numatyta, kad gamintojai ir prekybininkai turi informuoti apie savo dalyvavimą kolektyvinėje sistemoje „etiketėse ar kitu tinkamu būdu“. Apie šį dalyvavimą jie gali nurodyti ant pakuočių ar naudoti kitas priemones, pavyzdžiui, informuoti pirkėjus prekybos vietose arba prie pakuotės pridėti pranešimą.

- 7 Pagal dekreto 6 straipsnio 3 dalies vienuoliktą sakinį atitinkamos federalinės žemės (*Land*) kompetetingos valdžios institucijos turi patvirtinti kolektyvines sistemas. Kad būtų patvirtinta, tokia sistema pirmiausia turėtų aptarnauti bent vienos *Land* teritoriją, reguliariai surinkti atliekas iš vartotojų gyvenamųjų vietų ir būti pasirašiusi susitarimus su vietos valdžios institucijomis, atsakingomis už atliekų tvarkymą. Bet kuri įmonė, tenkinanti šias sąlygas *Land*, gali joje organizuoti patvirtintą kolektyvinę sistemą.
- 8 Nuo 2000 m. sausio 1 d. individualioms ir kolektyvinėms sistemoms taikomos tokios pačios perdirbimo normos. Šio dekreto I priede nustatytos normos skiriasi atsižvelgiant į pakuotės medžiagą. Individualių sistemų surinkimo ir perdirbimo įpareigojimų laikymasis užtikrinamas nepriklausomų ekspertų išrašomais dokumentais, o kolektyvinių sistemų atveju – surinktų ir perdirbtų pakuočių kiekių patikrinamais pagrindimo dokumentais.
- 9 Be to, dekreto 6 straipsnio 1 dalies devintame sakinyje nurodoma, kad jei prekybininkas, naudodamas individualią sistemą, netenkina savo surinkimo ir perdirbimo įpareigojimų, turi juos įvykdyti naudodamas kolektyvinę sistemą.

- 10 Šiuo klausimu Vokietijos valdžios institucijos 2000 m. gegužės 24 d. pastabose, apie kurias Komisijai buvo pranešta administracinėje procedūroje (toliau – Vokietijos valdžios institucijų pastabos), nurodė, kad dekretas dėl pakuočių atliekų leidžia prekybininkui derinti surinkimą netoli prekybos vietų, naudojant individualią sistemą, su surinkimu netoli galutinio vartotojo gyvenamosios vietos, naudojant kolektyvinę sistemą, kai kolektyvinėje sistemoje dalyvaujama surenkant tik dalį į rinką pateiktų pakuočių.
- 11 Savo pastabose Vokietijos valdžios institucijos taip pat nurodė, kad jei prekybininkas nusprendžia dalyvauti kolektyvinėje sistemoje surenkant visas į rinką pateiktas pakuotes, jam nebebus taikomi 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti įpareigojimai, o tai reiškia, kad po to jau nebebus įmanoma atliekas surinkti naudojantis individualia sistema. Tačiau, jei prekybininkas iš pat pradžių nusprendžia dalyvauti individualioje sistemoje, vėliau, jei naudodamasis individualia atliekų surinkimo sistema nepasieks perdirbimo normos, gali dalyvauti kolektyvinėje sistemoje.

B — DSD kolektyvinė sistema, licencinė sutartis dėl prekių ženklo naudojimo ir paslaugų sutartis

- 12 Nuo 1991 m. *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH* (toliau – ieškovė arba DSD) yra vienintelė įmonė, eksploatuojanti kolektyvinę sistemą visoje Vokietijos teritorijoje (toliau – DSD sistema). Šiuo tikslu 1993 m. visų *Länder* kompetetingos valdžios institucijos patvirtino DSD.
- 13 Norėdami dalyvauti DSD sistemoje, gamintojai ir prekybininkai turi su DSD pasirašyti licencinę sutartį dėl prekių ženklo *Der Grüne Punkt*, kuris yra DSD priklausantis kolektyvinis prekių ženklas, naudojimo. Atsilygindami suinteresuoti

gamintojai ir prekybininkai moka komisinį mokestį DSD. Licencinė sutartis dėl prekių ženklo naudojimo yra 2001 m. balandžio 20 d. Komisijos sprendimo 2001/463/EB, susijusio su EB 82 straipsnio taikymo procedūra, dalykas. Dėl šio sprendimo ieškovė padavė ieškinį dėl panaikinimo byloje T-151/01, *DSD prieš Komisiją*.

- 14 Naudodama DSD sistemą, ieškovė pati nerenka ir neperdirba pakuočių atliekų, bet šias paslaugas perka iš surinkimo įmonių. DSD ir šių įmonių santykiai reglamentuojami keletą kartų iš dalies pakeista tipine sutartimi, kurios tikslas – sukurti ir eksploatuoti pakuočių surinkimo ir rūšiavimo sistemą (toliau – paslaugų sutartis). Išrūšiuojant atliekas, šios medžiagos vežamos į atliekų perdirbimo centrą perdirbti.

Bylos aplinkybės

- 15 1992 m. rugsėjo 2 d. DSD, siekdama, kad būtų priimtas sprendimas dėl pažeidimų nebuvimo, arba, jei toks sprendimas nebūtų priimtas, sprendimas dėl išimties taikymo, informavo Komisiją apie savo įstatus bei apie keletą susitarimų, įskaitant ir paslaugų sutartį, vienintelę svarbią šiai bylai.
- 16 1997 m. kovo 27 d. Komisija *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL C 100, 1997, p. 4) paskelbė pranešimą pagal 1962 m. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties 85 ir 86 straipsnius, 19 straipsnio 3 dalį (OL 1962, 13, p. 204) apie savo ketinimą pritarti susitarimams, apie kuriuos jai buvo pranešta.

17 Šiame pranešime Komisija visų pirma nurodė, kad DSD jos atžvilgiu prisiėmė keletą įsipareigojimų, kaip antai, neįpareigoti surinkimo įmonių dirbti tik DSD naudai ir neversti jų naudoti kontenerių ar kitų surinkimo įrenginių įgyvendinant tik paslaugų sutartį. Tačiau DSD visuomet teigė, kad šis antrasis įsipareigojimas taikomas tik tais atvejais, kai trečiųjų asmenų kontenerių ir surinkimo įrenginių naudojimas prieštarauja „valdžios institucijų suteiktai išimčiai“ arba jei dekretu dėl pakuočių atliekų, arba kituose aktuose nustatyta kitaip, arba jei toks naudojimas nėra priimtinas dėl kitų priežasčių, susijusių su, pavyzdžiui, kenksmingų medžiagų naudojimu. DSD taip pat nurodė, kad nustatydamą surinkimo įmonių komisinių atlyginimą galėjo atsižvelgti į tai, kad konteneriais ir kitais surinkimo įrenginiais naudojasi tretieji asmenys (*Oficialiojo leidinio* 66 ir 67 konstatuojamosios dalys, ginčijamo sprendimo 71 ir 134 konstatuojamosios dalys).

18 Po šio pranešimo paskelbimo *Oficialiajame leidinyje* Komisija gavo trečiųjų asmenų pastabas, susijusias su įvairiais paslaugų sutarties taikymo aspektais. Šie tretieji asmenys pranešė, kad praktiškai, priešingai nei nurodo įsipareigojimai, DSD jiems neleidžia laisvai naudotis surinkimo įrenginiais, kuriais naudojasi DSD sutarties partneriai (ginčijamo sprendimo 76 ir 77 konstatuojamosios dalys). Ginčijamame sprendime Komisija pabrėžia, kad DSD paprašė su ja konkuruojančioms įmonėms leisti naudotis šiais įrenginiais tik gavus jos sutikimą. Šis prašymas yra vienas iš skundo, kurį *Vereinigung für Wertstoffrecycling* (toliau – *VfW*) pateikė pagal EB 82 straipsnį, pagrindų bei buvo regioniniam Kelno teismui (*Landgericht Köln*, Vokietija) paduoto ieškinio dalykas (ginčijamo sprendimo 57 ir 136 konstatuojamosios dalys).

19 Šioje byloje DSD, remdamasi Vokietijos įstatymu dėl nesąžiningos konkurencijos, pareiškė ieškinį *VfW* individualiai sistemai, kuri siekė neatlygintinai pasinaudoti DSD sistemos tam tikrose Vokietijos ligoninėse naudojamais surinkimo įrenginiais. Šioje byloje 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* priėmė DSD palankų sprendimą, nes Vokietijos teismas nemokamą bendrą DSD sistemai priklausančių surinkimo

įrenginių naudojimą pripažino neteisėtu. Šiame sprendime *Landgericht Köln* taip pat nurodė, kad, atsižvelgiant į tos bylos aplinkybes, tinkamai atsilyginama už bendrą naudojimą tik tuomet, kai *VfW* tam tikrą mokestį už bendrą šių surinkimo įrenginių naudojimą tiesiogiai sumoka DSD.

- 20 Šiomis aplinkybėmis 1997 m. rugpjūčio 21 d. rašte Komisija nurodė, kad veiksmams, kuriais siekiama sukliudyti tretiesiems asmenims naudotis jos sutarties partnerių surinkimo įrenginiais, gali būti taikomas EB 82 straipsnis ir ji pažymėjo tokių veiksmų svarbą išimties suteikimo procedūrai, nes pagal EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytą ketvirtą sąlygą sutartis, apie kurią buvo pranešta siekiant gauti išimtį, neleidžia panaikinti konkurencijos didelėje atitinkamos produktų rinkos dalyje.
- 21 Komisijai išreiškus savo nuomonę, DSD priėmė toliau nurodytą įsipareigojimą, kad būtų atsižvelgta į 1997 m. rugpjūčio 21 d. šios institucijos išreikštą susirūpinimą (ginčijamo sprendimo 58, 72 ir 137 konstatuojamosios dalys):

„DSD yra pasirengusi atsisakyti teisės reikšti ieškinius dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo *VfW* bei kitais panašiais atvejais, aprašytais 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* sprendime. Tačiau DSD gali reikšti surinkimo įmonėms, DSD sutarčių partnerėms, reikalavimus dėl informacijos pateikimo bei atsiskaitymo.“

Ginčijamas sprendimas

- 22 2001 m. rugsėjo 17 d. Komisija priėmė Sprendimą 2001/837/EB, susijusį su EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (Bylos

COMP/34493 – bylos COMP/34493 – DSD, COMP/37366 – *Hofman ir DSD*, COMP/37299 – *Edelhoff ir DSD*, COMP/37291 – *Rechmann ir DSD*, COMP/37288 – *ARGE ir kitos penkios įmonės ir DSD*, COMP/37287 – *AWG ir kitos penkios įmonės ir DSD*, COMP/37526 – *Feldhaus ir DSD*, COMP/37254 – *Nehlsen ir DSD*, COMP/37252 – *Schönmakers ir DSD*, COMP/37250 – *Altvater ir DSD*, COMP/37246 – *DASS ir DSD*, COMP/37245 – *Scheele ir DSD*, COMP/37244 – *SAK ir DSD*, COMP/37243 – *Fischer ir DSD*, COMP/37242 – *Trienekens ir DSD*, COMP/37267 – *Interseroh ir DSD*) (OL L 319, p. 1, toliau – ginčijamas sprendimas arba sprendimas).

- 23 Kiek tai susiję su paslaugų sutartimi, Komisijos ginčijamame sprendime atliktas vertinimas pradedamas nuo DSD paduoto prašymo priimti sprendimą dėl pažeidimų nebuvimo, arba, jei toks sprendimas nebūtų priimtas, sprendimą dėl išimties taikymo.

A — Dėl DSD ir surinkimo įmonių sutartinių ryšių

- 24 DSD pati nerenka pakuočių, bet naudojasi surinkimo įmonių, su kuriomis sudarė paslaugų sutartį, paslaugomis. Pagal šios tipinės sutarties 1 straipsnį DSD kiekvienai surinkimo įmonei penkiolikai metų patiki išskirtinį uždavinį – naudojantis kolektyvine sistema surinkti ir išrūšiuoti pakuotes tam tikroje teritorijoje (toliau – surinkimo įmonei taikomos išimtinės teisės) (ginčijamo sprendimo 31, 44 ir 52 konstatuojamosios dalys).
- 25 Pakuotės surenkamos į netoli suinteresuotų vartotojų gyvenamųjų vietų pastatytus konteinerius arba pašalinamos iš surinkimo įmonės vartotojams išdalintų plastikinių maišų ar šiukšlių dėžių. Šiai įmonei nuosavybės teise priklauso tose vietose pastatyti konteineriai, juose laikomos arba jos surinktos pakuotės. Surinktas medžiagas

rūšiuoja surinkimo įmonė, kuri paprastai tai atlieka specializuotame atliekų rūšiavimo centre. Kiekvienai surinkimo įmonei DSD moka komisinį atlygį, atsižvelgdama į kiekvienos medžiagos masę, išrūšiuotų atliekų apdorojimo sąnaudas ir surinkimo procentą (ginčijamo sprendimo 32, 45 ir 51 konstatuojamosios dalys).

- ²⁶ Be to, ginčijamame sprendime netiesiogiai nurodoma, kad surinkimo įmonės paprastai surenka ir spausdintus leidinius (laikraščius ir žurnalus) bei popieriaus ir kartono pakuotes. Tačiau, kadangi šie spausdinti leidiniai, sudarantys maždaug 75 % šios rūšies medžiagos, nepatenka į DSD sistemos veiklos uždavinius, už jų surinkimą DSD nemoka (ginčijamo sprendimo 32 konstatuojamoji dalis).

B — *Vertinimas pagal EB 81 straipsnio 1 dalį*

- ²⁷ Ginčijamame sprendime atliktame vertinime nurodomi du paslaugų sutarties aspektai.

1. *Dėl surinkimo įmonei taikomos išimties sąlygos*

- ²⁸ Ginčijamame sprendime visų pirma nurodoma, kad surinkimo įmonei taikoma išimties sąlyga, kuri yra visose DSD ir jos sutarčių partnerių sudarytose paslaugų sutartyse, siekiama sukliudyti kitoms surinkimo įmonėms siūlyti savo paslaugas DSD (ginčijamo sprendimo 122–124 konstatuojamosios dalys).

29 Siekdama išnagrinėti šią sąlygą pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, Komisija visų pirma nagrinėja Vokietijos pakuotės surinkimo iš vartotojų ir rūšiavimo organizavimo paslaugų rinką (toliau – pakuotės surinkimo iš vartotojų paslaugų rinka). Šiuo klausimu ginčijamame sprendime nurodoma, kad DSD apdoroja maždaug 70 % Vokietijoje surenkamų pakuočių ir patenkina bent 80 % paklausos pakuočių surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje. Taigi DSD padėtis yra stipriausia ir nacionaliniu lygmeniu, kur ji – vienintelė kolektyvinė sistema, ir atskirai 500 šalies teritorijų, kuriose taikoma paslaugų sutartis (ginčijamo sprendimo 126 ir 127 konstatuojamosios dalys).

30 Kalbant apie pasiūlą, ginčijamame sprendime toliau nurodoma, kad yra daug surinkimo paslaugas teikiančių ūkio subjektų. Sprendime taip pat nurodoma, kad „visų pirma dėl erdvės organizavimo ir logistikos priežasčių šiuo metu yra mažai tikėtina, kad šalia DSD įsteigtų surinkimo sistemų būtų steigiama kita, galutiniams vartotojams skirta surinkimo sistema“. Priešingai, sprendime nurodoma, jog „atsižvelgiant į tai, kad šalia namų ūkių esanti surinkimo sistema sukelia „butelio kaklelio efektą“, daug realiau būtų manyti, kad potencialiai galinti konkuruoti kolektyvinė sistema (arba) individuali sistema bendradarbiaus su tomis surinkimo įmonėmis, kurios pagal paslaugų sutartį jau šiandien teikia DSD surinkimo paslaugas.“ Taigi, Komisijos manymu, tik tam tikrose namų ūkiais laikomomis lygiavertėse surinkimo vietose, kaip antai, ligoninėse ir valgyklose, laikantis tam tikrų logistikos ir pakuotės sąlygų, kitos surinkimo įmonės, ne DSD sutarčių partnerės, šalia DSD sistemos naudojamų surinkimo konteinerių gali įrengti papildomus surinkimo konteinerius. Tačiau sprendime teigiama, kad tokios galimybės ekonominiu požiūriu yra santykinai nereikšmingos ir kad mažai tikėtina, jog sistemoje nedalyvaujančioms įmonėms sutarties galiojimo laikotarpiu atsirastų rimtų galimybių teikti savo paslaugas kiekvienoje DSD paslaugų sutartyje numatytoje teritorijoje (ginčijamo sprendimo 127 ir 128 konstatuojamosios dalys).

31 Be to, sprendime nurodoma, kad išimties įpareigojimų trukmė turi lemiamą reikšmę vertinant jų poveikį konkurencijai, nes kuo šis terminas ilgesnis, tuo didesnis šios

sąlygos ilgalaikis poveikis atimant iš surinkimo įmonių, kurios nėra DSD sutarties partnerės, galimybę siūlyti paslaugas, kad būtų patenkinta didžiausios Vokietijos kolektyvinės sistemos teikiamų paslaugų paklausa (ginčijamo sprendimo 129 ir 130 konstatuojamosios dalys).

- 32 Remdamasi šia analize Komisija konstatuoja, kad surinkimo įmonėms labai kliudoma patekti į surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką, o tai didžia dalimi nulemia didelės bendrosios rinkos dalies atskyrimą. Taigi surinkimo įmonei taikoma išimties sąlyga sudaro konkurencijos apribojimą pagal EB 81 straipsnio 1 dalį (ginčijamo sprendimo 132 konstatuojamoji dalis). Teismo posėdyje šiuo klausimu apklausama DSD nurodė, kad ji šių išvadų neginčija.

2. Dėl prieigos prie surinkimo įmonės įrenginių

- 33 Antra, ginčijamame sprendime nagrinėjama, kokia apimtimi DSD konkurentai gali turėti prieigą prie surinkimo įmonių įrenginių. Šiuo klausimu Komisija nurodo, kad, jos manymu, būtų ribojama konkurencija EB 81 straipsnio 1 dalies prasme, „jei paslaugų sutartis būtų parengta taip, kad ji iš DSD konkurentų atimtų galimybę gauti prieigą prie surinkimo sistemos“ (ginčijamo sprendimo 133 konstatuojamoji dalis).
- 34 Siekiant pagrįsti šį teiginį, sprendime nurodoma, viena vertus, tai, kad šalia namų ūkių esantys surinkimo įmonių įrenginiai sukelia „butelio kaklelio efektą“, todėl jie yra ypač svarbūs konkurencijos teisės požiūriu“. Taigi sprendime nurodoma, kad toks surinkimo būdas paprastai vykdomas surenkant tiesiogiai iš namų ūkių vietos valdžios teritorijoje (surinkimo sistemos), išskyrus kelis atvejus, kai atliekas

savanoriškai pristato patys vartotojai (atliekų tvarkymo centras). Sprendime taip pat nurodoma, kad dėl logistinių priežasčių patiriant optimalias sąnaudas iš namų ūkių, surinkimą gali bendrai įgyvendinti tik ribotas surinkimo įmonių skaičius. Be to, sprendime pažymima, kad dėl vietos apribojimų bei su surinkimu susijusių tvirtai nusistovėjusių galutinių vartotojų įpročių kiekvienoje surinkimo vietoje gali būti pastatytas tik vienas konteineris medžiagos rūšiai (kaip antai, stiklui, popieriui arba lengvoms pakuotėms). Šios aplinkybės sudaro pagrindinę priežastį, kodėl tik viena surinkimo įmonė įsipareigoja surinkti namų ūkio atliekas ir perdirbamas medžiagas (ginčijamo sprendimo 133 konstatuojamoji dalis, siejant ją kartu su to paties sprendimo 92 ir 93 konstatuojamosiomis dalimis). Kita vertus, sprendime pažymima, kad po pranešimo paskelbimo *Oficialiajame leidinyje* buvo pareikšti prieštaravimai dėl konkurencijos. Komisija tuo klausimu remiasi tuo, kad šia proga keletas suinteresuotų trečiųjų asmenų nurodė, jog, priešingai nei pirmoji DSD pateiktų įsipareigojimų grupė (žr. 17 punktą), ši įmonė, reikalaudama susitarti dėl bendro šių įrenginių naudojimo sąlygų, neleido tretiesiems asmenims laisvai naudotis DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginiais (ginčijamo sprendimo 133 konstatuojamosios dalys, siejant jas su to paties sprendimo 76 ir 77 konstatuojamosiomis dalimis).

- 35 Šiomis aplinkybėmis ginčijamame sprendime nurodoma, kad pradžioje DSD reikalavo, kad tretieji asmenys galėtų bendrai naudotis DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginiais tik gavę jos sutikimą. Tačiau sprendime nurodoma, kad gavusi 1997 m. rugpjūčio 21 d. Komisijos raštą, kuriame nurodoma, jog tokiems DSD veiksmams galėjo būti taikomas EB 82 straipsnis, DSD atsisakė reikalauti, jog tretysis asmuo, siekdamas pasinaudoti DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginiais, gautų jos sutikimą (žr. 20 ir 21 punktus). Sprendime taip pat nurodoma, kad „problema kiltų ir tuomet, jei DSD iš trečiųjų asmenų reikalautų susimokėti už tokį pasinaudojimą arba surinkimo įmonių ir trečiųjų asmenų derybose dėl pagrįsto mokesčio už bendrą surinkimo konteinerių panaudojimą reikalautų turėti balsą“. Tačiau sprendime nurodoma, kad bendrai naudojant DSD sutarčių partnerių

įrenginius, DSD išsaugo teisę derėtis dėl šioms įmonėms mokamo komisinio atlygio sumažinimo bei gali užtikrinti, kad ji nebūtų apmokestinta už jokią tretiesiems asmenims suteiktą paslaugą (ginčijamo sprendimo 136 ir 138 konstatuojamosios dalys).

- 36 Atsižvelgdama į šiuos įsipareigojimus ir nurodytą informaciją, Komisija mano, kad paslaugų sutartyje DSD nėra nustatyta jokia išimties sąlyga ir kad surinkimo įmonės gali siūlyti savo paslaugas DSD konkurentams. Sprendime pabrėžiama, kad „paslaugų sutartis neatima iš DSD konkurentų galimybės naudotis surinkimo sistema, todėl nėra konkurencijos apribojimų EB 81 straipsnio 1 dalies prasme“ (ginčijamo sprendimo 134 ir 139 konstatuojamosios dalys).

C — Vertinimas, susijęs su EB 81 straipsnio 3 dalimi

- 37 Siekiant pripažinti, kad EB 81 straipsnio 1 dalies nuostatos nėra taikomos paslaugų sutarčiai, ginčijamame sprendime pagal EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas nagrinėjama surinkimo įmonei suteikta išimties sąlyga.
- 38 Šiomis aplinkybėmis ginčijamame sprendime teigiama, kad ši sąlyga padeda gerinti prekių gamybą ir skatina techninę arba ekonominę pažangą, nes sudaro sąlygas tenkinti aplinkos apsaugos tikslus (ginčijamo sprendimo 142–146 konstatuojamosios dalys) ir suteikia galimybes visiems vartotojams gauti teisingą naudos dalį (ginčijamo sprendimo 147–149 konstatuojamosios dalys).

- 39 Be to, kalbant apie paslaugų sutartyje numatytą išimtinių teisių būtinumą, ginčijamame sprendime pažymima, jog norėdamos sukurti DSD sistemą surinkimo įmonės turi padaryti didelių investicijų; šioms įmonėms, siekiant šias investicijas susigrąžinti ir gauti pelno, reikia iš DSD gauti tam tikras garantijas dėl sutarties trukmės. Tačiau, atlikusi tyrimą, Komisija mano, jog būtina sutrumpinti pradžioje numatytą išimties sąlygos galiojimo trukmę nustatant jos pasibaigimo datą – 2003 m. gruodžio 31 dieną (ginčijamo sprendimo 150–157 konstatuojamosios dalys).
- 40 Galiausiai ginčijamame sprendime nagrinėjamas klausimas, ar ši išimties sąlyga nepanaikintų konkurencijos atliekų surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje. Šiuo klausimu Komisija iškart nurodo, kad DSD sistemoje nedalyvaujančios surinkimo įmonės ir toliau nevaržomai gali siūlyti savo paslaugas įmonėms, kurios nori savarankiškai tvarkyti savo pačių atliekas. Tokie susitarimai galimi bent jau kalbant apie tam tikrus prekybos pakuočių derinius ir atliekų surinkimo vietas nedidelėje surinkimo rinkos iš vartotojų rinkos dalyje (ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamoji dalis).
- 41 Be to, Komisija pabrėžia, kad surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkai būdinga tai, jog ekonomiškai naudingiau patikėti visą sutartyje nurodytą teritoriją vienai surinkimo įmonei ir dauguma atvejų, atsižvelgiant į erdvės organizavimą, surinkimo sistemos pobūdį ir tvirtai nusistovėjusius vartotojų įpročius pakuočių atliekų surinkimo srityje, ne taip naudinga turėti keletą surinkimo įrenginių, skirtų surinkti atliekoms iš namų ūkių. Komisijos manymu, konteinerių statymas netoli namų ūkių sukelia „butelio kaklelio efektą“. Taigi ji mano, jog realu tikėtis, kad su DSD sistema konkuruojančios kolektyvinės sistemos ir kai kurios individualios sistemos dažniausiai bendradarbiaus su surinkimo įmonėmis, kurios dirba DSD naudai. Ši analizė įgalina Komisiją atkreipti dėmesį į būtinybę DSD sutarčių partneriams bendrai naudoti surinkimo įrenginius, nes „laisva ir nevaržoma prieiga prie DSD paslaugų sutarčių partnerių įsteigtos surinkimo sistemos yra lemiamas veiksnys stiprinant konkurenciją pakuočių surinkimo iš namų ūkių ir išrūšiavimo paslaugų srityje bei stiprinant konkurenciją rinkoje, kuri yra vertikaliai aukštyrinių pakuočių surinkimo iš vartotojų ir perdirbimo organizavimo paslaugų atžvilgiu“ (ginčijamo sprendimo 162 konstatuojamoji dalis). Šiuo klausimu sprendime nurodoma, kad paslaugų sutartis surinkimo įmonių su DSD nesusieja išimtiniais santykiais ir kad DSD prisiėmė keletą įsipareigojimų, tarp jų ir įsipareigojimą neversti surinkimo

įmonių naudoti surinkimo įrenginius tik įgyvendinant paslaugų sutartį ir nevaržyti trečiųjų asmenų teisės naudoti šiuos surinkimo įrenginius bendro naudojimo atveju (ginčijamo sprendimo 158–163 konstatuojamosios dalys).

D — *Įpareigojimai, nustatyti kartu su Komisijos sprendimu dėl išimties taikymo*

42 Siekiant užtikrinti, kad numatomas poveikis konkurencijai būtų veiksmingas ir kad būtų tenkinamos EB 81 straipsnio 3 dalyje numatytos išimties taikymo sąlygos, Komisija mano, jog sprendimui dėl išimties taikymo paslaugų sutarčiai reikia nustatyti įpareigojimus Reglamento Nr. 17 8 straipsnio prasme (ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamoji dalis).

43 Pirmasis įpareigojimas DSD yra nustatytas ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a dalyje, pagal kurį „DSD privalo nekliudyti surinkimo įmonėms sudaryti su DSD konkurentais susitarimus ir leisti naudotis konteineriais ar kitais prekyboje naudojamais pakuočių atliekų surinkimo ir išrūšiavimo įrenginiais, ir susitarimų laikytis“.

44 Antrasis įpareigojimas yra apibrėžtas sprendimo 3 straipsnio b punkte, pagal kurį „DSD negali reikalauti iš surinkimo įmonių, sudariusių su DSD konkurentais susitarimus dėl bendro konteinerių ar kitų prekyboje naudojamų pakuočių atliekų surinkimo ir išrūšiavimo įrenginių naudojimo, kad jos informuotų DSD apie pakuočių, surinktų ne pagal DSD sistemą, kiekius“.

- 45 Siekiant paaiškinti, kodėl tokie įpareigojimai turi būti nustatyti nepaisant DSD įsipareigojimo suteikti teisę savo konkurentams naudoti surinkimo įrenginius, ginčijamame sprendime nurodoma, jog nevaržoma prieiga prie šių sistemų turi gyvybiškai svarbų poveikį konkurencijai ir DSD abejonėms dėl vieno iš 71 konstatuojamojoje dalyje nurodytų įsipareigojimų įgyvendinimo (ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamoji dalis).

E — Išvados

- 46 Atsižvelgiant į DSD priimtus įsipareigojimus bei priimant sprendimą nustatytus įpareigojimus, ginčijamo sprendimo išvadose buvo nuspręsta, kad laisva ir nevaržoma prieiga prie surinkimo sistemos praktikoje galima. Pagal sprendimą tiek su DSD konkuruojančios kolektyvinės sistemos, tiek individualios sistemos turi realias galimybes patekti į surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką. Šios galimybės taip pat leidžia nustatyti sąlygas, būtinas stiprinant konkurenciją rinkoje, kuri yra vertikaliai aukštyrų pakuočių surinkimo iš vartotojų ir perdirbimo organizavimo paslaugų atžvilgiu (ginčijamo sprendimo 176–178 konstatuojamosios dalys).
- 47 Ginčijamame sprendime pažymima, kad surinkimo įmonėms paslaugų sutartyje nustatyta išimties sąlyga tenkina sąlygas pagal EB 81 straipsnio 3 dalį (ginčijamo sprendimo 179 konstatuojamoji dalis). Ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje Komisija nurodo, kad „pagal EB 81 straipsnio 3 dalį EB 81 straipsnio 1 dalies nuostatos pripažįstamos netaikytinomis atskiroms paslaugų sutartims, kuriose įtvirtinami išimtinumo santykiai, jei jos galioja iki 2003 metų pabaigos“ ir kad „ši išimtis taikoma nuo 1996 m. sausio 1 d. iki 2003 m. gruodžio 31 dienos“.
- 48 Šiai išimčiai nustatomi du sprendimo 3 straipsnyje nurodyti įpareigojimai (žr. 43 ir 44 punktus); pirmuoju įpareigojimu siekiama užtikrinti prieigą prie paslaugų

sutarties partnerių surinkimo sistemų ir neleisti panaikinti konkurencijos atitinkamoje rinkoje, antra, leisti DSD konkurentams nevaržomai naudoti, bendrai naudojant surinkimo įrenginius, surinktas pakuotes. Šie įpareigojimai yra būtini siekiant sukludyti panaikinti konkurenciją atitinkamose rinkose ir sukonkretina DSD priimtus įsipareigojimus, kurie padidina jų teisinį saugumą (ginčijamo sprendimo 182 konstatuojamosios dalys).

- ⁴⁹ Galiausiai ginčijamame sprendime nurodoma, kad jei kompetentingo Vokietijos galutinės instancijos teismo sprendime bus nuspręsta, kad – priešingai nei mano Komisija – tai, jog tretieji asmenys naudoja paslaugų sutartį pasirašiusių įmonių surinkimo įrenginius, nedera su dekretu dėl pakuočių atliekų, tai labai pakeistų faktus, kuriais grindžiamas šis sprendimas, ir Komisija turėtų dar kartą išnagrinėti sąlygas dėl EB 81 straipsnio 3 dalies taikymo paslaugų sutarčiai ir prireikus atšaukti išimtį (ginčijamo sprendimo 183 konstatuojamoji dalis).

F — Rezoliucinė dalis

- ⁵⁰ Rezoliucinės dalies 1 straipsnyje nurodoma Komisijos nuomonė dėl DSD įstatų ir garantinių sutarčių, apie kuriuos DSD pranešė tuo pačiu metu kaip ir apie paslaugų sutartį:

„Remdamasi šiuo metu turimomis žiniomis apie bylos medžiagą ir atsižvelgdama į DSD priimtus įsipareigojimus, Komisija konstatuoja, kad pagal EB 81 straipsnio 1 dalį ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalį nėra jokių priežasčių ginčyti DSD įstatus ir garantines sutartis.“

51 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatyta išimtis dėl paslaugų sutarties:

„Pagal EB 81 straipsnio 3 dalį ir EEE susitarimo 53 straipsnio 3 dalį Komisija pripažįsta EB 81 straipsnio 1 dalį ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies nuostatas netaikytinomis atskiroms paslaugų sutartims, kuriose numatytos išimties sąlygos, jei jos galioja ne ilgiau kaip iki 2003 metų pabaigos.

Ši išimtis taikoma nuo 1996 m. sausio 1 d. iki 2003 m. gruodžio 31 dienos.“

52 Sprendimo 3 straipsnyje Komisija išimčiai nustato du įpareigojimus:

„2 straipsnyje nustatyti išimčiai nustatomi du įpareigojimai:

- a) DSD privalo nekliudyti surinkimo įmonėms sudaryti su DSD konkurentais susitarimus ir leisti naudotis konteineriais ar kitais prekyboje naudojamais pakuočių atliekų surinkimo ir išrūšiavimo įrenginiais, ir susitarimų laikytis;
- b) DSD negali reikalauti iš surinkimo įmonių, sudariusių su DSD konkurentais susitarimus dėl bendro konteinerių ar kitų prekyboje naudojamų pakuočių atliekų surinkimo ir išrūšiavimo įrenginių naudojimo, kad jos informuotų DSD apie pakuočių, surinktų ne per DSD sistemą, kiekius“.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 53 Ši byla buvo pradėta pagal EB 230 straipsnio ketvirtąją pastraipą ieškovės pareikštu ieškiniu dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, pateiktu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai 2001 m. lapkričio 27 dieną.
- 54 *Landbell AG* – su DSD konkuruojanti kolektyvinė sistema – pateikė prašymą leisti įstoti į bylą Komisijos pusėje, kuri Pirmosios instancijos teismo kanceliarija užregistravo 2002 m. vasario 26 dieną. Apie šį prašymą leisti įstoti į bylą Komisijos pusėje buvo pranešta šalims, kurios savo pastabas pateikė per nustatytą terminą.
- 55 2002 m. birželio 17 d. nutartimi Pirmosios instancijos teismas (penktoji kolegija) leido *Landbell* įstoti į bylą, o 2002 m. spalio 9 d. ji pateikė savo pastabas.
- 56 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (pirmoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones, pateikė šalims klausimus, į kuriuos jos teismo posėdyje turėjo atsakyti žodžiu.
- 57 2006 m. liepos 11 ir 12 d. posėdžiuose buvo išklausytos šalys ir jų atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

58 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

- panaikinti ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a ir b punktus,
- nepatenkinus aukščiau nurodyto reikalavimo, panaikinti visą ginčijamą sprendimą,
- panaikinti DSD įsipareigojimą, nurodytą ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoje dalyje,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

59 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

60 *Landbell* Pirmosios instancijos teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 61 Grįsdama ieškinį ieškovė nurodo keturis ieškinio pagrindus. Pagal pirmąjį pagrindą ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a dalyje nustatytas įpareigojimas pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir proporcingumo principą. Pagal antrąjį pagrindą šis įpareigojimas pažeidžia EB 86 straipsnio 2 dalį. Pagal trečiąjį pagrindą ginčijamo sprendimo 3 straipsnio b punkte nurodytas įpareigojimas pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir EB 86 straipsnio 2 dalį. Ketvirtajame ieškinio pagrinde, susijusiame su prašymu panaikinti ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoje dalyje nurodytą ieškovės įsipareigojimą, nurodomas pagrindinės teisės kreiptis į teismą pažeidimas.

A — Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a punkte nustatytas įpareigojimas pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir proporcingumo principą

- 62 Ieškovė mano, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a punkte nurodytas įpareigojimas (toliau – pirmasis įpareigojimas), pagal kurį „DSD privalo nekliudyti surinkimo įmonėms sudaryti su DSD konkurentais susitarimus ir leisti naudotis konteneriais ar kitais prekyboje naudojamais pakuočių atliekų surinkimo ir išrūšiavimo įrenginiais, ir susitarimų laikytis“, pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir proporcingumo principą. Iš esmės savo ieškinio pagrindą ji dalija į tris dalis.
- 63 Pirma, ieškovė teigia, kad pirmasis įpareigojimas nėra objektyviai būtinas atsižvelgiant į EB 81 straipsnio 3 dalį, nes DSD konkurentų veikloje nėra būtina bendrai naudoti surinkimo ir išrūšiavimo įrenginius (toliau – surinkimo įrenginiai). Ieškovė teigia, kad ginčijamo sprendimo motyvavimas šiuo klausimu nėra pakankamas.

- 64 Antra, ieškovė, atsakydama į atsakovės pateiktus atsakymus, teigia, kad Komisijos nurodyta tariama EB 81 straipsnio 1 dalies arba EB 82 straipsnio 1 dalies pažeidimo grėsmė yra spekuliacinio pobūdžio ir negali pateisinti pirmojo įpareigojimo, kuriuo bet koku atveju siekiama tik neleisti atsirasti konkurencijos apribojimams rinkoje, kurioje jau prieš tai buvo nustatyti konkurencijos apribojimai.
- 65 Trečia, ieškovė teigia, kad pirmas įpareigojimas yra neproporcingas, nes, pirma, įpareigojimas bendrai naudoti surinkimo įrenginius prieštarauja dekretui dėl pakuotės; antra, pirmasis įpareigojimas iškreipia konkurenciją jos nenaudai; trečia, minėtas įpareigojimas kelia grėsmę specifiniam prekės ženklo *Der Grüne Punkt* tikslui; ketvirta, pažeidžia jos pagrindinę teisę kreiptis į teismą.
- 66 Prieš nurodydama šiuos argumentus, ieškovė visų pirma papildomai nurodo priežastis, paaiškinančias, kodėl siekiant bendrai naudoti surinkimo įrenginius reikalingas jos sutikimas.
- 67 Šias priežastis reikėtų panagrinėti prieš įvertinant tris pirmojo ieškinio pagrindo dalis.

1. Dėl būtinybės gauti DSD sutikimą bendrai naudoti surinkimo įrenginius

a) Šalių argumentai

- 68 Ieškovė teigia, kad nors ji teisiškai ir nėra pirmajame įpareigojime nurodytų surinkimo įrenginių savininkė, vis dėlto šie surinkimo įrenginiai turi būti laikomi

priklausantys DSD, nes ji: i) šiuos įrenginius išlaiko, ii) šie įrenginiai sudaro DSD sistemos sudėtinę dalį, iii) ant jų nurodomas prekių ženklas *Der Grüne Punkt*. Todėl surinkimo įmonei, sudariusiai paslaugų sutartis su DSD, siekiant bendrai naudoti įrenginius, reikia gauti ieškovės sutikimo.

69 Siekdama įrodyti būtinybę gauti tokį sutikimą, ieškovė teigia, pirma, kad ji finansavo DSD sistemos naudojamų surinkimo įrenginių eksploatavimą. Šiuo klausimu ieškovė savo argumentus grindžia, be kita ko, paslaugų sutarties 7 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią DSD surinkimo įmonėms mokamas komisinis atlyginimas sudaro mokestį už visas šios įmonės suteiktas paslaugas. Tarp šių paslaugų yra ir aprūpinimas konteneriais, pakuočių vežimas ir išrūšiavimas bei atliekų tiekimas. Ieškovė taip pat remiasi 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* sprendimu, kuriame nurodoma, kad DSD konkurentas dėl bendro DSD sistemos surinkimo įrenginių naudojimo gauna naudą, todėl toks naudojimas galimas tik (už mokestį) gavus DSD sutikimą. Ieškovė taip pat cituoja principą, pagal kurį Vokietijos civilinio kodekso (*Bürgerliches Gesetzbuch*; toliau – BGB) 242 straipsnyje nustatyti sutartiniai įsipareigojimai turi būti atlikti sąžiningai ir įpareigoja susitariančias šalis, tarantis dėl ilgalaikių sutartinių santykių ir glaudaus ekonominio bendradarbiavimo, imtis būtinų atsargumo priemonių.

70 Be to, siekiant bendrai naudotis surinkimo įrenginiais, būtina gauti ieškovės sutikimą, kad ji galėtų laikytis dekretu dėl pakuotės nustatytų įsipareigojimų, susijusių su būtinybe užtikrinti, jog bus aptarnaujama visa teritorija, būtinybe laikytis perdirbimo normų bei patvirtinti kiekių srautus kiekvienai *Land* (Paslaugų sutarties 10 skyriaus antras sakiny; Paslaugų sutarties ketvirtosios iš dalies pakeičiančios sutarties 1.1 ir 1.5.1 punktai bei 2001 m. sausio 31 d. Gyseno Administracinio teismo (*Verwaltungsgericht Gießen*, Vokietija) sprendimas). Šis sutikimas taip pat reikalingas siekiant užtikrinti, kad vartotojas DSD sistemai priklausančias *Der Grüne Punkt* prekių ženklus pažymėtas pakuotes grąžintų atitinkamai sistemai, t. y. į šiuo prekių ženklus pažymėtus surinkimo įrenginius.

- 71 Komisija ir *Landbell* pažymi, kad surinkimo įrenginių išlaikymas yra vienintelė paslaugų sutarties pasekmė; paslaugų sutartyje apibrėžiamos prašomos suteikti paslaugos ir už jas mokamas atlyginimas. Be to, administracinėje procedūroje ieškovė nenurodė BGB 242 straipsnio ir jos dabartinė pozicija prieštarauja tai, kurios laikėsi šiame kontekste. Be to, dekretu nurodyti įpareigojimai DSD taikomi kaip ir bet kuriam kitam toje pačioje padėtyje esančiam sistemos operatoriui, o prekės ženklo *Der Grüne Punkt* afišavimas ant surinkimo įrenginių vartotojui neturi jokios reikšmės – jis šiuos įrenginius iš esmės sieja su perdirbimui skirtos medžiagos tipu. *Landbell* taip pat nurodo, kad visos *Land de Hessen* vietos valdžios institucijos sutiko, jog jų kolektyvinė sistema naudotų tuos pačius surinkimo įrenginius kaip ir DSD sistemos.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 72 Iš ginčijamo sprendimo aišku, kad administracinėje procedūroje DSD Komisijos atžvilgiu prisiėmė įsipareigojimą neįpareigoti surinkimo įmonių dirbti tik DSD sistemos naudai ir neversti jų naudoti nuosavų surinkimo įrenginių tik įgyvendinant paslaugų sutartį (žr. 17 punktą). Be to, DSD įsipareigojo Komisijai atsisakyti tretiesiems asmenims suteikti teisę naudotis DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginiais tik gavus jos sutikimą (žr. 21 punktą).
- 73 Šie įsipareigojimai yra susiję su surinkimo įmonėmis – DSD sutarties partneriais, ir įmonėmis, kurios pageidauja turėti prieigą prie DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginių. Jais siekiama atsižvelgti į Komisijos administracinėje procedūroje išreikštą susirūpinimą dėl galimo EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo paslaugų sutarčiai, jei joje būtų DSD taikoma išimties sąlyga, kiek tai susiję su trečiųjų asmenų prieiga prie surinkimo įrenginių (žr. 35 punktą), ir dėl galimo EB 82 straipsnio taikymo, jei būtų

nustatyta, kad DSD ketinimams leisti bendrai naudoti surinkimo įrenginius tik gavus jos sutikimą taikomas EB 82 straipsnis (žr. 20 punktą).

74 Atsižvelgdama į šį susirūpinimą, DSD pasiūlė priimti minėtus išipareigojimus. Ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoje dalyje nurodytas išipareigojimas šiuo klausimu yra ypač pavyzdinis, nes jis buvo pateiktas siekiant atsižvelgti į Komisijos susirūpinimą, susijusį su prieš tai pateiktu DSD prašymu leisti tretiesiems asmenims naudotis DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginiais tik gavus jos sutikimą (ginčijamo sprendimo 57, 58, 136 ir 137 konstatuojamosios dalys). Šiuo išipareigojimu buvo siekiama nuraminti Komisiją parodant, kad DSD atsisakė teisės reikšti ieškinius dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo, aprašytus 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* sprendime, kai DSD, remdamasi Vokietijos įstatymu dėl nesąžiningos konkurencijos, pareiškė ieškinį konkuruojančiai įmonei, nes ši įmonė siekė neatlygintinai pasinaudoti tam tikrais DSD sistemos surinkimo įrenginiais.

75 Reikia pažymėti, kad Komisija, vertindama paslaugų sutartį, apie kurią pranešė DSD, atsižvelgė į DSD pasiūlytus priimti išipareigojimus. Tai tiesa, kiek tai susiję su galimo konkurencijos apribojimo tyrimu pagal EB 81 straipsnio 1 dalį ir su prieiga prie surinkimo įmonės įrenginių (žr. 33–36 punktus, ginčijamo sprendimo 133–140 konstatuojamąsias dalis), ir su analize pagal EB 81 straipsnio 3 dalį siekiant įvertinti galimybę išsaugoti konkurenciją (žr. ginčijamo sprendimo 41 punktą; 158–163 konstatuojamąsias dalis). Pavyzdžiui, Komisija, sprendime darydama išvadą, kad paslaugų sutartyje nenustatomi išimtiniai santykiai tarp surinkimo įmonių ir DSD, ir todėl surinkimo įmonės gali nevaržomai, be nereikalingų kliūčių, teikti savo paslaugas DSD konkurentams, aiškiai nurodo į išipareigojimus (žr. 46 punktą, ginčijamo sprendimo 176 konstatuojamąją dalį).

76 Tačiau pasibaigus administracinei procedūrai ieškovė Pirmosios instancijos teismui teigė, kad susitariančiosioms šalims, siekiančioms bendrai naudoti surinkimo įrenginius, reikia gauti jos sutikimą.

77 Visų pirma, ieškovė teigia, kad šis poreikis kyla iš to, jog ji, mokėdama komisinių atlyginimą pagal paslaugų sutartį, finansavo DSD sistemos naudojamus surinkimo įrenginius. Šiuo klausimu reikia priminti, kad DSD sistema yra pirmoji visoje Vokietijoje patvirtinta kolektyvinė sistema, todėl jos reikšmė didelė – ji gali visoje Vokietijoje surinkti maždaug 70 % pakuočių ir tenkina mažiausiai 80 % paklausos surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje (žr. 29 punktą). Akivaizdu, kad kiek tai susiję su pakuočių surinkimu ir išrūšiovimu, DSD sistema yra pirmasis ir pagrindinis, jei ne vienintelis, surinkimo įmonių pajamų šaltinis.

78 Tačiau ieškovė neginčija, kad būtent surinkimo įmonė, o ne DSD, turi padaryti būtinas investicijas, susijusias su pakuočių surinkimu ir išrūšiovimu (ginčijamo sprendimo 151 konstatuojamoji dalis). Be to, ji neginčija, kad steigdamas iki tol neegzistavusius rūšiovimo įrenginius, surinkimo įmonės turėjo padaryti didelių investicijų (ginčijamo sprendimo 53 punktas). Komisija, siekdama sudaryti sąlygas šioms įmonėms susigrąžinti padarytas investicijas, vertinamas maždaug dešimčia milijardų Vokietijos markių (DEM), pritarė DSD gana ilgos trukmės surinkimo įmonėms taikomai išimties sąlygai paslaugų sutarties galiojimo trukmės laikotarpiu (žr. 39 punktą). Tokia išimties sąlygos galiojimo trukmė siekiama užtikrinti surinkimo įmonių padarytų investicijų pelningumą, o ne suteikti DSD galimybę ginti teisę kontroliuoti šių investicijų panaudojimą.

79 Be to, išnagrinėjus paslaugų sutartį galima konstatuoti, kad steigiant DSD sistemą remiantis kitomis priemonėmis nei minėta išimties sąlyga, DSD nepatiria su tam

reikalingomis investicijomis susijusios rizikos. Taigi DSD neatsako už riziką, kurią surinkimo įmonė patiria naudodama sistemą (paslaugų sutarties 5 straipsnio 1 dalis). Be to, nutraukdama paslaugų sutartį DSD nei grąžina surinkimo įmonių padarytas investicijas, nei atlygina dėl to patirtus nuostolius (paslaugų sutarties 9 straipsnio 3 ir 4 dalys). Be to, iš paslaugų sutarties 7 straipsnio 1 dalies matyti, kad DSD sutarties partneriams sumokėtas komisinis atlyginimas proporcingai atitinka surinktų paketų masę, o tai reiškia, kad jei surinkimo įmonė nustoja DSD naudai rinkti pakuotes, ši neturi tokiai įmonei atlyginti už padarytas investicijas.

80 Be to, DSD neatsižvelgė į tai, kad bendro surinkimo įrenginių naudojimo atveju Komisija ginčijamame sprendime jai aiškiai pripažino teisę užtikrinti, kad jokia surinkimo įmonė neapmokestintų trečiųjų asmenų už suteiktą paslaugą, ir todėl jai suteikė teisę sumažinti DSD sutarčių partneriams mokamą atlyginimą (35 punktas). Tai DSD atžvilgiu leidžia užtikrinti, kad, kiek tai susiję su surinkimo įmonėms mokamu atlyginimu, bendras naudojimasis nebus daromas jos sąskaita. Taigi negali būti tokio dalyko kaip „nemokamas naudojimasis“ surinkimo įrenginiais, kaip buvo nuspręsta *Landgericht Köln* sprendime, kai Vokietijos dekretas dėl pakuočių atliekų dar nebuvo peržiūrėtas ir DSD negalėjo sumažinti savo surinkimo įmonėms mokamo komisinio atlygio atitinkamai atsižvelgdama į bendrą surinkimo įrenginių naudojimą.

81 Pagaliau, kalbant apie argumentą, pagrįstą BGB 242 straipsniu, ieškovės manymu, fiziniams asmenims nustatančio konkrečius įpareigojimus imtis atsargumo priemonių, iš jo sunku suprasti, kaip jie galėtų apibūdinti būtinybę DSD pritarti bendram surinkimo įrenginių naudojimui, Pirmosios instancijos teismas gali tik konstatuoti, kad, kadangi šis su Vokietijos teise susijęs argumentas nebuvo nurodytas administracinėje procedūroje, Komisija negali būti kaltinama, jog priimdama ginčijamą sprendimą, į jį neatsižvelgė.

- 82 Taigi to, kad DSD sistema yra pirmoji kolektyvinė sistema, kurią surinkimo įmonės gali naudoti, ir yra pagrindinis, jei ne vienintelis, tokių įmonių pajamų šaltinis, nepakanka, kad būtų pagrįsta DSD teisė duoti savo sutikimą bendro naudojimo atveju.
- 83 Antra, ieškovė teigia, kad surinkimo įrenginių bendro naudojimo atveju jos sutikimas yra būtinas, kad galėtų laikytis dekretu dėl pakuočių atliekų nustatytų įsipareigojimų ir užtikrinti, jog vartotojai šiai sistemai iš tiesų grąžina DSD sistemos pakuotes.
- 84 Šiuo klausimu pažymėtina, kad dekrete nustatyti įpareigojimai taikomi DSD kaip ir bet kuriam kitam kolektyvinės sistemos operatoriui. Be to, paslaugų sutarties nuostatos, kuriomis rėmėsi DSD, nepagrindžia DSD teisės leisti tretiesiems asmenims naudotis DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginiais gavus jos sutikimą. Taigi paslaugų sutarties 10 straipsnio antrasis sakiny susijęs ne su surinkimo įrenginių bendru naudojimu, bet su DSD sistemos organizavimo pakeitimu; šioje nuostatoje tik nurodoma, kad siekiant perorganizuoti sistemą reikia gauti sutarties partnerių ir atitinkamo vietos valdžios organo sutikimą. Taigi, kaip tai bus paaiškinta vėliau, bendras naudojimas nekliudo DSD sistemai įvykdyti jai dekrete nustatytų įpareigojimų (žr. 161–170 punktus). Lygiai taip pat ir ketvirtosios sutarties dėl dalinių pakeitimų 1.1 ir 1.5.1 punktai, taikomi ne pakuotėms, kurios vienintelės svarbios šioje byloje bet „papildomoms medžiagoms, kurios nėra pakuotės“. Be to, 2001 m. sausio 31 d. Sprendime *Verwaltungsgericht Gießen* neišnagrinėjo būtinybės DSD suteikti savo sutikimą bendrai naudoti surinkimo įrenginius, bet paprasčiausiai konstatavo, kad Lahn-Dill kontonas (Lahn-Dill-Kreis) turėjo susitarti su ieškove dėl jų įsteigtų surinkimo ir perdirbimo įrenginių eksploatavimo, kurie vis dėlto nesudarė sistemos, atitinkančios dekreto dėl pakuotės 6 straipsnio 3 dalį.

- 85 Be to, kalbant apie tariamą būtinybę išsaugoti prekės ženklo *Der Grüne Punkt* svarbą pakuočių surinkimui, pažymėtina, kad iš bylos medžiagos matyti, jog ant daugelio surinkimo įrenginių šio prekių ženklo nėra (žr. 189 punktą). Be to, vartotojai pakuočių atliekų surinkimo kontenerius sieja ne su šiuo prekių ženklu, o su pakuotėmis (prekybos pakuotėmis), ir visų pirma su medžiagų, kurios turi būti grąžinamos į įvairius surinkimo įrenginius, tipu (lengvos medžiagos, popierius (kartonas), stiklas, ir t. t.). Ginčijamame sprendime nurodytas spausdintų leidinių (laikraščių ir žurnalų), popieriaus bei kartono pakuočių bendro surinkimo pavyzdys iliustruoja bendro surinkimo įrenginių naudojimo galimybę be būtinybės atsižvelgti į galimą prekės ženklo *Der Grüne Punkt* afišavimą ant įrenginių (žr. 26 punktą).
- 86 Taigi to, kad DSD buvo pirmoji kolektyvinė sistema, į kurią buvo integruoti surinkimo įrenginiai, arba pirmoji, kurioje buvo naudojamas prekės ženklas *Der Grüne Punkt*, nepakanka siekiant pagrįsti DSD teisę duoti savo sutikimą bendro naudojimo atveju.
- 87 Bet kuriuo atveju, net jei ieškovė galėtų remtis teise tretiesiems asmenims duoti savo sutikimą bendrai naudoti savo sutarties partnerių surinkimo įrenginius, o tai nebuvo įrodyta ankstesniuose punktuose, Pirmosios instancijos teismas gali tik konstatuoti, kad administracinėje procedūroje ieškovė nurodė, jog ji šios teisės atsisakė. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į specifinį argumentą, susijusį su sprendimo 72 konstatuojamoje dalyje nurodytu įpareigojimu, kuris bus išnagrinėtas vėliau (žr. 218 ir tolimesnius punktus), ieškovė, siekdama atsižvelgti į Komisijos administracinėje procedūroje išreikštą susirūpinimą, neginčija pateiktų įvairių įsipareigojimų galiojimo ir teisėtumo.
- 88 Šie įsipareigojimai paaiškina Komisijai paslaugų sutarties, apie kurią DSD pranešė, turinį ir parodo kaip DSD, siekdama, kad būtų priimtas sprendimas dėl pažeidimų nebuvimo arba sprendimas dėl išimties taikymo, ketina veikti ateityje. Taigi Komisija

savo vertinime teisėtai atsižvelgė į šiuos įpareigojimus ir DSD atžvilgiu buvo priimtas sprendimas dėl išimties, dėl kurios ji kreipėsi, taikymo. Komisija neturėjo išreikšti savo nuomonės, ar DSD turi teisę leisti bendrai naudoti surinkimo įrenginius tik gavus jos sutikimą, nes ši įmonė savo priimtuose įsipareigojimuose atsisakė prieštarauti dėl tokio bendro naudojimo.

- ⁸⁹ Todėl Komisija, atsižvelgdama į šiuo tikslu DSD priimtus įsipareigojimus, teisingai priėmė ginčijamą sprendimą neatsižvelgdama į tariamą DSD teisę prieštarauti dėl bendro naudojimo, kad būtų išspręstos Komisijos nustatytos problemos. Taigi Pirmosios instancijos teismas neturi nagrinėti šio sprendimo teisėtumo atsižvelgiant į atsižvelgdamas į motyvą, kuriuo remtis įmonė atsisakė administracinėje procedūroje.

2. Dėl pirmosios dalies, susijusios su būtinybe bendrai naudoti surinkimo įrenginius

a) Šalių argumentai

- ⁹⁰ Pagal analogiją su esminių įrenginių doktrina (1995 m. balandžio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas *RTE ir ITP prieš Komisiją*, vadinamas *Magill*, C-241/91 P ir C-242/91 P, Rink. p. I-743, 53 ir 54 punktai, ir 1998 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Bronner*, C-7/97, Rink. p. I-7791, 41 punktas; 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *European Night Services ir kt. prieš Komisiją*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink. p. II-3141) ieškovė teigia, kad pirmuoju įpareigojimu nustatytas bendras naudojimas turi būti būtinas DSD konkurentų veiklai, tačiau šiuo atveju taip nėra.

91 Kalbant apie kolektyvines sistemas, ieškovė teigia, kad šios sistemos gali turėti prieigą prie maždaug 70 % rinkos ir be bendro naudojimo. Iš tikrųjų ieškovė nurodo, kad 70 % jos sistemos apdorotų pakuočių (stiklinės pakuotės, dauguma popieriaus ir kartono pakuočių, lengvos pakuotės Vokietijos pietuose) yra surenkamos naudojant savanoriškas deponavimo sistemas, būtent šiam tikslui nustatytose vietose įrengiant konteinerius, arba atliekų tvarkymo centruose. Šios sistemos yra bendra taisyklė, o ne pavienis sprendimas, kaip tai nurodyta sprendime (žr. 34 punktą). Taigi pakaktų, kad konkuruojančios kolektyvinės sistemos įsirengtų nuosavus konteinerius, ir neatsirastų bendro naudojimosi poreikio. Ieškovė, siekdama įrodyti, kad atskira nuo DSD surinkimo sistema gali būti nesunkiai įsteigta, taip pat nurodo „mėlynojo maišo“ pavyzdį, kurį 1998 m. *Landbell* naudojo surinkdama tam tikras pakuočių rūšis Lahn-Dill-Kreis. Be to, iš 1999 m. rugpjūčio 20 d. Kaselio aukščiausiojo administracinio teismo (*Verwaltungsgerichtshof Kassel*, Vokietija) nutarties matyti, kad konkuruojančios kolektyvinės sistemos gali būti eksploatuojamos „vienos šalia kitų“, o tai reiškia, jog jos turėtų naudoti savo surinkimo įrenginius.

92 Kalbant apie individualias sistemas, ieškovė pažymi, kad šios sistemos paprastai negali surinkti pakuočių į surinkimo įrenginius, pastatytus netoli privačių namų ūkių, kaip tai būtų įmanoma pagal pirmąją įpareigojimą. Šis draudimas yra lemiamas siekiant laikytis šiame dekrete nustatytų perdirbimo normų. Darydama išimtį, ieškovė pripažino, kad individualios sistemos gali surinkti pakuotes iš privačių namų ūkių arba atskirais atvejais netoli jų, būtent mažų amatų, prekybos ir pramonės įmonių ir prekybos paštu rinkoje veikiančių bendrovių (žr. Vokietijos valdžios institucijų pastabas, ieškinio 29 priedas, p. 7). Tačiau šiose dviejose periferinėse srityse individualios sistemos jau eksploatuoja joms pačioms priklausančius surinkimo įrenginius ir todėl bendras naudojimas nebūtinas.

93 Galiausiai ieškovė teigia, kad sprendimas pažeidžia EB 253 straipsnį, nes jame nenurodoma, kodėl bendras naudojimas yra būtinas DSD konkurentų veiklai. Kalbant apie surinkimo įrenginius, sprendimas turėtų apimti tyrimus dėl rinkos

struktūros ir dėl tariamų konkurencijos apribojimų siekiant nustatyti, kodėl bendras naudojimas yra būtinas. Šiuo klausimu ieškovė pažymi, kad ginčijamo sprendimo 160 konstatuojamoje dalyje, kurioje kalbama apie erdvės organizavimą, surinkimo logistiką ir tvirtai nusistovėjusius vartotojų įpročius pakuočių atliekų surinkimo srityje (41 punktą), Komisija nesiremia tikrais faktais. Be to, vien toje pačioje konstatuojamoje dalyje du kartus pakartoti, jog surinkimo įrenginių dubliavimas „daugeliu atveju būtų mažai pelningas“, nepakanka. Kalbant apie surinkimo įrenginius, ieškovė pažymi, kad sprendime nenurodomi jokie motyvai, kurie paaiškintų jų bendro naudojimo būtinybę, išskyrus ginčijamo sprendimo 182 konstatuojamoje dalyje pateiktą bendrą teiginį, kad toks naudojimas yra būtinas siekiant neleisti panaikinti konkurencijos.

94 Komisija mano, kad nuoroda į esminių įrenginių doktriną yra netinkama, nes surinkimo įrenginiai nepriklauso DSD ir tretieji asmenys turi galėti juos naudoti be jos sutikimo. Šioje pagrindinėje byloje reikėtų manyti, kad pagal EB 81 straipsnio 3 dalį sprendimu konkurencijos apribojimui suteikiama išimtis, kuriai nustatomi įpareigojimai, skirti konkurencijos išsaugojimui užtikrinti. Šiuo klausimu sprendimo 133–139 konstatuojamosiose dalyse (žr. 33–36 punktus) nurodomos priežastys, dėl kurių DSD konkurentams prieiga prie surinkimo įrenginių yra esminė sąlyga. Be to, ginčijamo sprendimo 128, 160 ir 162 konstatuojamosiose dalyse išnagrinėta išimties sąlyga, susiejanti DSD su surinkimo įmonėmis, labai suvaržytų konkurentų patekimo į rinką galimybes (žr. 30 ir 40 punktus). Iš esmės Komisija teigia, kad jei nebūtų buvęs nustatytas pirmasis įpareigojimas, išimtinumo ryšys, kuris sieja ieškovę ir surinkimo įmones, galėtų kliudyti DSD konkurentams patekti į surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką. Todėl šiuo klausimu ginčijamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas.

95 Kalbant apie kolektyvinių sistemų surinkimo įrenginių bendro naudojimo kritiką, Komisija ir *Landbell* pažymi, kad toks naudojimas būtinas siekiant išsaugoti veiksmingą konkurenciją. Be to, *Landbell* nurodo, kad nuo pat pradžių DSD sistema bendrai naudojo esančius komunalinius surinkimo įrenginius, surinkdama popieriaus, kartono ir stiklo pakuotes.

96 Kalbant apie individualių sistemų surinkimo įrenginių bendro naudojimo kritiką, Komisija primena, kad šis naudojimas yra numatomas tik ten, kur pagal nacionalinę teisę persidengia individualių sistemų surinkimo vietos ir DSD sistemos surinkimo vietos. Taigi Komisija pažymi, kad pirmasis įpareigojimas taikomas tais atvejais, kai individualioms sistemoms leidžiama surinkti iš vartotojų. Tokiu atveju Komisija nurodo, kad bendras naudojimas bus galimas tik tuomet, jei surinkimo vietose bus galima naudoti tik vieną surinkimo įrenginį. Be to, Komisija pažymi, jog, kalbant apie pakuočių, atsirandančių iš prekybos paštu, surinkimą, individualioms sistemoms reikia bendrai naudotis surinkimo įrenginiais tik tuomet, jei jų klientų skaičius yra toks nedidelis, jog ekonomiškai nėra pagrįsta įrengti surinkimo kontenerius „laikantis atitinkamo atstumo“ nuo šių klientų įsisteigimo vietos.

97 Kalbant apie kritiką dėl motyvavimo trūkumo, kiek tai susiję su būtinybe bendrai naudoti rūšiavimo įrenginius, Komisija pažymi, kad ieškovė neatsižvelgė į tai, jog bendrai naudojant surinkimo įrenginius akivaizdžiai būtina pakuotes išrūšiuoti bendrai.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

98 Remdamasi sprendimu *Magill*, kuriame aprašoma faktinė situacija, kai suinteresuotoji šalis gali pasiremti neginčijama nagrinėjamų įrenginių disponavimo teise – šiuo atveju taip nėra (žr. 87–89 punktus) – ieškovė iš esmės teigia, kad pirmasis

įpareigojimas turi būti panaikintas, nes juo įpareigojama bendrai naudoti surinkimo įrenginius, įskaitant rūšiavimo įrenginius, kai tai nėra būtina, siekiant sudaryti sąlygas kolektyvinėms ir individualioms sistemoms vykdyti veiklą ir nenurodant pakankamų motyvų pagal EB 253 straipsnį.

99 Siekiant išnagrinėti šiuos argumentus, visų pirma reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo 182 konstatuojamojoje dalyje Komisija aiškiai nurodo, kad pirmuoju įpareigojimu, pagal kurį DSD negali uždrausti surinkimo įmonėms sudaryti susitarimų su DSD konkurentais, kurie leistų šiems naudoti jų kontenerius ir kitus atliekų rūšiavimo įrenginius, siekiama „neleisti panaikinti konkurencijos atitinkamose rinkose“, t. y., pirma, pakuočių surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje, ir, antra, rinkoje, kuri yra vertikaliai aukštesn pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų perdirbimo paslaugų atžvilgiu (dėl atitinkamų rinkų apibrėžimo žr. ginčijamo sprendimo 48 punktą ir 182 konstatuojamąją dalį bei ginčijamo sprendimo 46 punktą ir 176 konstatuojamąją dalį).

100 Be to, kiek tai susiję su pirmajame įpareigojime apibrėžtos sąvokos „DSD konkurentai“ reikšme, reikia skirti kolektyvines sistemas, kurios neginčytinai konkuruoja su DSD dviejose minėtose rinkose, nuo individualių sistemų, kurių veikla šiose rinkose nežymi, nes jos iš esmės turi surinkti pakuotes prekybos vietose arba netoli jų, bet ne iš vartotojų (žr. 5 ir 6 punktus).

i) Dėl būtinybės užtikrinti konkurentams prieigą prie sistemos operatoriaus naudojamų surinkimo įrenginių.

101 Iš esmės ginčijamame sprendime teigiama, kad visoje Vokietijos teritorijoje DSD sistemos naudojami skirtingų rūšių įrenginiai, prie kurių prieiga yra būtina siekiant

įgalinti kitas kolektyvines sistemas konkuruoti su DSD pakuočių surinkimo iš vartotojų rinkoje sistema ir, vadinas, veikti rinkoje, kuri yra vertikaliai aukštesnė pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų perdirbimo paslaugų atžvilgiu, sukelia „butelio kaklelio efektą“.

102 Šiuo tikslu pirmajame įpareigojime nurodyti įrenginiai, kurie konkrečiai apibrėžiami kaip surinkimo įmonių, kurios sudarė paslaugų sutartis su DSD, „konteineriai ir kiti pakuočių surinkimo ir rūšiavimo įrenginiai“. Šie įrenginiai taip pat apibūdinami sprendimo dalyje, pavadintoje „Surinkimo sistemos“ (ginčijamo sprendimo 162, 164, 171 ir 176 konstatuojamosios dalys) arba dalyje bendru pavadinimu „Surinkimo įrenginiai“ (ginčijamo sprendimo 164 ir 182 konstatuojamosios dalys). Kaip teigiama sprendime, tai yra konteineriai, įrengti netoli vartotojų gyvenamųjų vietų tam tikslui skirtose vietose, ir sistemos, naudojamos surinkti plastikinius maišus arba ištuštinti surinkimo įmonės vartotojams suteiktus pakuočių atliekų konteinerius (ginčijamo sprendimo 32 konstatuojamoji dalis).

103 Be to, kadangi už pakuočių atliekų rūšiavimą atsako surinkimo įmonės, surinkimų įmonių sąvoka taip pat apima specializuotus atliekų tvarkymo centrus, kuriuose paprastai toks rūšiavimas vykdomas. Šis sprendimo 132 konstatuojamoje dalyje pateiktas paaiškinimas leidžia suvokti, kodėl bendras surinkimo įrenginių naudojimas taip pat yra susijęs su rūšiavimo įrenginiais. Iš tikrųjų surinkimo stadija tėra pirmasis pakuočių perdirbimo proceso etapas – rūšiavimas yra loginis tęsinys ir būtina to pasekmė. Taigi nuo to momento, kai surinkimo įmonės gali pradėti surinkti DSD sistemai ir kitomis kolektyvinėmis sistemomis priklausančias pakuotes, šios įmonės taip pat gali rūšiuoti surinktus pakuočių atliekų kiekius šių kitų sistemų naudai. Ieškovė tai puikiai žino, nes paslaugų sutartyje numatyta tiek pakuočių surinkimas, tiek jų rūšiavimas. Būtent dėl šios priežasties Komisija mano, kad pakuočių surinkimo iš vartotojų paslaugų rinka apima ir šių pakuočių surinkimą bei rūšiavimą, t. y. dvi atskiras veiklas, kurioms vykdyti nors ir reikalingos atskiros

sistemos, tačiau jos sudaro vieningą rinką, nes DSD reikalingos abi šių paslaugų rūšys (ginčijamo sprendimo 87 konstatuojamoji dalis).

104 Taigi, kiek tai susiję su rūšiavimo įrenginių įtraukimu į bendrą surinkimo įrenginių sąvoką, negali būti teigiama, kad ginčijamas sprendimas nėra pakankamai motyvuotas, todėl šiuo klausimu ieškovės pateiktą teiginį reikia atmesti.

105 Siekiant įrodyti būtinybę užtikrinti konkurentams prieigą prie sistemos operatoriaus naudojamų surinkimo įrenginių, siekiant įgalinti su DSD konkuruojančias įmones įeiti ir išsilaikyti pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų perdirbimo paslaugų rinkose, sprendime nagrinėjamas surinkimo įmonių vaidmuo kolektyvinėje sistemoje ir surinkimo įrenginiams būdingos savybės.

106 Kalbant apie surinkimo įmones, sprendime teisingai nurodoma, kad kolektyvinei sistemai ekonomiškai yra naudinga patikėti visą sutartyje nurodytą teritoriją vienai surinkimo įmonei, nes vartotojams teikiamos surinkimo paslaugos pasižymi išvystytu tinklu, masto ir asortimento ekonomija (ginčijamo sprendimo 160 konstatuojamoji dalis). Todėl tai, kad DSD sudarė sutartį dėl atitinkamos teritorijos aptarnavimo su vienintele surinkimo įmone, supaprastina sąlygas gauti leidimus ir informaciją, kurie yra būtini laikantis galiojančių teisės aktų ir įgalina surinkti pakuotes visoje atitinkamoje teritorijoje, nekylant būtinybei sudaryti sutartis su keliomis įmonėmis.

107 Kalbant apie surinkimo įrenginius, sprendime teisingai pažymima, kad, atsižvelgiant į erdvės organizavimo ir logistikos priežastis, mažai tikėtina, jog kita kolektyvinė

sistema kreiptųsi į kitas, DSD sistemoje, tenkinančioje 80 % paklausos surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje, nedalyvaujančias surinkimo įmones (ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamoji dalis). Iš tiesų tai, kad 80 % pakuočių iš vartotojų gali surinkti surinkimo įmonės, kurioms vietos valdžios institucijos suteikė leidimą, tik apsunkina lygiagretaus tinklo steigimą. Atsižvelgdama į tai, Komisija mano, kad DSD sistemai priklausančių surinkimo įmonių įsteigto tinklo dubliavimas atrodo mažai tikėtinas.

108 Kiek tai susiję su surinkimo įrenginiais, sprendime teisingai nurodoma, kad iš esmės atsižvelgiant į erdvės organizavimo, surinkimo sistemos specifiką ir tvirtai nusistovėjusių vartotojų įpročius surinkimo srityje priežastis, daugumoje atvejų ekonomine prasme gana nenaudinga turėti keletą vartotojams skirtų surinkimo įrenginių (ginčijamo sprendimo 160 konstatuojamoji dalis). Tai suprantama, nes įrenginių dubliavimas netarnauja nei viešųjų institucijų, kurios išduoda būtinus patvirtinimus ir leidimus, nei vartotojų, kurių bendradarbiavimas, kad kolektyvinių sistemų veikla būtų sėkminga, yra būtinas, nes būtent jie tiekia pakuotes į surenkamus maišus, ištuštinamą atliekų dėžę arba į atitinkamą konteinerį, interesams.

109 Šiuo požiūriu vartotojams adresuotas prašymas pripildyti du ar daugiau maišų atliekomis atsižvelgiant ne į medžiagą, bet į aptarnaujančią kolektyvinę sistemą, arba paprašyti jų savo gyvenamojoje vietoje laikyti du ar daugiau skirtingų ištuštinamų konteinerių, atsižvelgiant į aptarnaujančią sistemą, būtų nenaudingas ir net prieštarautų konkurencijos organizavimo būdai, kai pakuočių gamintojas arba platintojas, siekdamas garantuoti pakuočių atliekų surinkimą ir perdirbimą, nusprendžia naudotis kelių kolektyvinių sistemų paslaugomis (žr. 2007 m. gegužės 24 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *DSD prieš Komisiją*, Rink. p. I-1607, T-51/01, 129–139 punktus, kuriuose Pirmosios instancijos teismas nurodo posėdyje pateiktų paaiškinimų, susijusių su sistemų, apimančių keletą kolektyvinių sistemų, kad būtų užtikrintas atliekų surinkimas ir perdirbimas, veikimo būdais, turinį). Būtent taip reikia suprasti žodžių junginį „tvirtai nusistovėję vartotojų įpročiai

surinkimo srityje“ (ginčijamo sprendimo 93 ir 160 konstatuojamosios dalys); šie vartotojai nori prisidėti saugant aplinką, bet tokiu būdu, kuris sukeltų kuo mažiau galimų nepatogumų.

- 110 Be to, lygiagrečių maišų surinkimo ir konteinerių tuštinimo sistemų steigimas, lygiai kaip ir konteinerių arba konteinerių statymo vietų padauginimas, siekiant leisti vartotojui atsikratyti pakuotėmis netoli savo gyvenamosios vietos, nėra ekonomiškai naudingi, nes turimos vietos yra ribotos (ginčijamo sprendimo 93 konstatuojamoji dalis), o tuos pačius konteinerius gali naudoti dvi ir kelios kolektyvinės sistemos: panašiai kaip ir šiuo metu vykdomoje praktikoje, kiek tai susiję su, pirma, popieriaus ir kartono pakuotėmis, kurios priklauso DSD sistemai, ir, antra, komunos leidžiamais spausdintais leidiniais (laikraščiai ir žurnalai) (ginčijamo sprendimo 32 konstatuojamoji dalis). Taigi Komisija, vertindama, kokiomis sąlygomis galima įgalinti kolektyvines sistemas aptarnauti vartotojus, turėjo teisę atsižvelgti į erdvės organizavimo ir surinkimo įrenginių pobūdį.
- 111 DSD puikiai žino apie šiuos sociologinius ir ekonominius motyvus ir, steigdama savo sistemą, į juos atsižvelgė. Iš tikrųjų DSD, siekdama surinkti popierines, kartono bei stiklo pakuotes, iš pat pradžių nusprendė naudoti jau esančius komunalines surinkimo įrenginius. Šie įrenginiai įgalino ją greitai ir veiksmingai įsteigti DSD sistemą, kad būtų galima nesunkiai pasiekti vartotojus, jau įpratusius prie šių pakuočių rūšių grąžinimui numatytų vietų.
- 112 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad ginčijamame sprendime teisiškai pakankamai aiškiai nurodomos priežastys, dėl kurių surinkimo įmonių, sudariusių paslaugų sutartis su DSD, įrenginiai su DSD konkuruojančioms kolektyvinėms sistemoms, visų pirma *Landbell*, sukelia „butelio kaklelio efektą“.

- 113 Šiomis aplinkybėmis leisti DSD kliudyti surinkimo įmonėms sudaryti susitarimus su DSD konkurentais ir jų laikytis reikštų atimti iš šių konkurentų bet kokią rimtą galimybę patekti į pakuočių atliekų surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką ir joje išsilaikyti, o Komisija gali pagrįstai daryti išvadą, kad bendras naudojimas yra būtinas siekiant išvengti konkurencijos rinkoje panaikinimo.
- 114 Šios išvados nepaneigia ieškovės pateikti argumentai, kuriais siekiama kritikuoti būtinybę bendrai naudoti kolektyvines sistemas.
- 115 Tas faktas, kad 70 % ieškovės surinktų pakuočių masės surenkama savanoriškai pristatant pakuotes į konteinerį arba atliekų tvarkymo centrą, o ne surenkant maišus ar ištuštinant konteinerius, nepaneigia pirma nurodytų teiginių, kad tiek sistemos, naudojamos savanoriškai pristatant pakuotes į konteinerį ar atliekų tvarkymo centrą, tiek atliekas surenkant naudojant sistemos įrenginius, prie kurių su DSD konkuruojančios kolektyvinės sistemos turi turėti prieigą, kad pateiktų į surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką, sukelia „butelio kaklelio efektą“.
- 116 Be to, net remiantis ieškovės nurodytu „mėlynųjų šiukšlių maišų“, kuriuos *Landbell* naudoja Lahn-Dill-Kreis, argumentu, kuriuo iliustruojama galimybė įsteigti savarankišką surinkimo sistemą, negalima neatsižvelgti į tai, kad šis pavyzdys susijęs ne su *Land*, o tik su *Kreis*, o tai neleido patvirtinti bet kokios kolektyvinės sistemos, kuri šioje byloje įsteigta pagal bandomąjį projektą, įgyvendintą remiant vietos valdžios institucijoms, ir dėl kurios DSD pareiškė ieškinį. Be to, reikia pažymėti, kad nuo šio sprendimo priėmimo *Landbell* iš tiesų galėjo grįžti į surinkimo iš vartotojų rinką kaip kolektyvinė sistema *Land de Hessen*, kurioje *Landbell* nagrinėjamų įmonių ir vietos valdžios institucijų leidimu naudoja tuos pačius surinkimo įrenginius kaip ir tie, kuriuos naudoja DSD sistema.

- 117 Pagaliau 1999 m. rugpjūčio 20 d. *Verwaltungsgerichtshof Kassel* nutarties teksto dalies citata, kad numatoma įgyvendinti „lygiagrečias“ kolektyvines sistemas, neleidžia daryti išvados, jog konkuruojančios kolektyvinės sistemos turi naudoti atskirus surinkimo įrenginius.
- 118 Iš to, kas pasakyta, aišku, kad, kiek tai susiję su Komisijai tenkančiais įsipareigojimais dėl EB 81 straipsnio ir motyvavimo pareigos, ginčijamas sprendimas pakankamai teisiškai apibūdina priežastis, dėl kurių bendras įmonės, DSD sutarties partnerės, surinkimo įrenginių, įskaitant rūšiavimo įrenginius, naudojimas yra būtinas siekiant leisti konkuruojančioms kolektyvinėms sistemoms patekti į surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką ir, vadinasi, veikti rinkoje, kuri yra vertikaliai aukštyų pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų perdirbimo paslaugų atžvilgiu.
- 119 Taigi, kiek tai susiję su būtinybe užtikrinti bendrą naudojimą siekiant išlaikyti konkurenciją tarp kolektyvinių sistemų, ieškovės argumentus, kad ginčijamas sprendimas klaidingas arba nepakankamai motyvuotas, reikia atmesti.

ii) Dėl tariamos būtinybės bendrai naudoti individualias sistemas

- 120 Reikia pažymėti, kad, kadangi DSD yra visose Vokietijos *Länder* patvirtinta kaip kolektyvinė sistema, aišku, jog pirmajame įpareigojime nurodoma sąvoka „DSD konkurentai“ visų pirma susijusi su visomis konkuruojančiomis kolektyvinėmis sistemomis, t. y. visomis sistemomis, kurioms Vokietijos valdžios institucijos leido surinkti pakuotes iš vartotojų ir jas perdirbti. Tačiau kyla klausimas, ar ši sąvoka taip

pat apima individualias sistemas. Šiuo klausimu ieškovė teigia, kad individualioms sistemoms bendras naudojimas nėra būtinas, nors Komisija savo pareiškime teigia, kad pirmasis įpareigojimas taikomas individualioms sistemoms, kai joms leidžiama atliekas surinkti iš vartotojų.

¹²¹ Pirmosios instancijos teismas mano, kad pirmasis įpareigojimas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „DSD konkurentai“ dėl toliau nurodomų priežasčių reiškia ne individualias sistemas, o tik kolektyvines sistemas.

¹²² Visų pirma pažymėtina, kad neginčijama, jog individualios sistemos iš principo turi surinkti pakuotes prekybos vietose arba netoli jų, bet ne iš vartotojų. Toks yra gramatinis dekreto dėl pakuočių atliekų aiškinimas (žr. 5 ir 6 punktus). Jis taip pat grindžiamas administracinėje procedūroje Vokietijos valdžios institucijų Komisijai pateiktomis pastabomis, iš kurių aišku, kad „dekrete nustatyta surinkimo norma gali būti pasiekta tik surenkant pakuotes prekybos vietose ar labai netoli jų, ir kad kalbant apie šias normas neturėtų būti atsižvelgiama į galimą organizuotą surinkimą netoli gyvenamųjų vietų“ (ginčijamo sprendimo 15 konstatuojamoji dalis). Šiomis aplinkybėmis, kiek tai susiję su pakuočių surinkimu iš vartotojų, negalima teigti, kad individualios ir kolektyvinės sistemos tiesiogiai tarpusavyje konkuruoja.

¹²³ Pagaliau reikia pažymėti, kad šalys neginčija, jog darant pirmiau nurodyto principo išimtį, individualios sistemos gali užimti nedidelę pakuočių surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkos dalį ir, vadinasi, veikti rinkoje, kuri yra vertikalčiai aukštyje pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų perdirbimo paslaugų atžvilgiu. Taigi, apibūdindama surinkimo rinką, Komisija pažymi, kad jei būtų laikomasi Vokietijos valdžios institucijų požiūrio (žr. 122 punktą), „individualios sistemos turėtų paklausa tik nedidelėje rinkos dalyje, ypač surinkimo iš privačių namų ūkių sektoriuje, arba tiekimo privatiems vartotojams sektoriuje“ (ginčijamo sprendimo 87 konstatuojamoji

dalį siejant ją su minėto sprendimo 15 konstatuojamąja dalimi, taip pat žr. ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamąją dalį). Be to, Komisija, atsakydama DSD, teigusiai, kad individualios sistemos negali surinkti pakuočių iš vartotojų, pažymi, jog „neginčijama, kad individualios sistemos taip pat turi surinkti privatiems vartotojams pateiktas pakuotes (pardavimai paštu, smulkiųjų prekybininkų pristatymai) netoli privataus vartotojo gyvenamosios vietos“ (ginčijamo sprendimo 167 konstatuojamoji dalis).

124 Be to, savo pareiškimuose šalys sutarė pripažinti, kad individualios sistemos galimybės dalyvauti surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje yra ribojamos dekretu dėl pakuočių atliekų apibrėžtais dvejais persidengimo atvejais. Pirmas atvejis yra susijęs su individualia sistema besinaudojančiomis prekybos paštu rinkoje veikiančios bendrovėmis. Iš tikrųjų pagal dekretą dėl pakuočių atliekų 6 straipsnio 1 dalies šeštąjį sakinį prekybos paštu atveju „surinkimą reikia užtikrinti sudarant galimybes grąžinti per priimtina atstumą nuo galutinio vartotojo“. Tai reiškia, kad sąvoka „surinkimas prekybos vietoje“, iš esmės apibūdinanti individualią sistemą, šiuo atveju turi būti vykdoma tiesiogiai iš vartotojų. Antrasis atvejis susijęs su ta aplinkybe, kai pakuočių adresatas sutampa su dekretu nurodytu vartotoju. Iš dekretą 3 straipsnio 10 dalies antro sakinio aišku, kad „kavinės, viešbučiai, valgyklos, administracijos įstaigos, kareivinės, ligoninės, švietimo įstaigos, labdaros įstaigos, laisvosios profesijos bei žemės ūkio ir amatininkų įmonės, išskyrus spaustuves ir kitas popieriaus apdirbimo įmones, kurių atliekos gali būti pašalinamos namų ūkiams įprastu ritmu, surenkant tradiciniais įrenginiais, skirtais popieriaus, kartono ir kitų rūšių pakuotėms, bei kurių maksimali talpa yra 1 100 litrų skaičiuojant medžiagos grupei“, laikomos vartotojais.

125 Pagaliau pažymėtina, kad skirtingai nuo su DSD konkuruojančių kolektyvinių sistemų, kurių atžvilgiu sprendime nurodomos priežastys, dėl kurių surinkimo įmonės, DSD sutarčių partnerės, ir jų surinkimo įrenginiai sukelia „butelio kaklelio

efektą“, Komisija nepaaiškina, kodėl būtina, kad individualios sistemos turėtų prieigą prie šių įmonių ir jų įrenginių, jog būtų išlaikyta konkurencija atitinkamose rinkose.

126 Priešingai, analizuodama su konkurencijos išsaugojimu susijusią sąlygą (žr. 40 punktą), Komisija nurodo, kad „DSD sistemai nepriklausiančios surinkimo įmonės gali laisvai siūlyti savo paslaugas įmonėms, pageidaujančioms pačioms tvarkyti savo atliekas“, pareikšdama, kad „kalbant apie tam tikrus prekybos pakuočių derinius ir atliekų tvarkymo centrus, toks atliekų tvarkymo būdas galimas bent nedidelėje (surinkimo iš vartotojų paslaugų) rinkos dalyje“ (ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamoji dalis, kurioje nurodoma minėto sprendimo 87 konstatuojamoji dalis). Šis aiškinimas patvirtina išvadą, kad Komisija, vertindama DSD pateiktus įsipareigojimus (ginčijamo sprendimo 163 konstatuojamoji dalis), neatsižvelgė, arba, bet kuriuo atveju, nebeatsižvelgė, į galimybę individualioms sistemoms, susidarius dekrete nustatytam persidengimui, rasti surinkimo įmonę, kuri surinktų ir perdirbtų pakuotes iš vartotojų.

127 Tokią analizę patvirtina ir tai, kad Komisija, vertindama surinkimo įmonėms suteiktos išimties sąlygos poveikį konkurencijai, pažymi (žr. 30 punktą), kad „yra tik keli specialūs surinkimo centrai, kurie, manoma, sutampa su privačiais namų ūkiais, t. y. ligoninės ar valgyklos, kurie, laikantis tam tikrų surinkimo logistikos ir pakavimo sąlygų, galėtų patikėti savo funkcijas kitoms surinkimo įmonėms ir, vadinasi, įrengti papildomus kontenerius“ (ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamoji dalis). Tai reiškia, kad šiais atvejais, regis, galima tuo pat metu kartu išlaikyti dvi surinkimo sistemas.

128 Iš tiesų, priešingai nei kolektyvinės sistemos, kurioms nustatyti griežti reikalavimai, susiję su aptarnaujamos teritorijos dydžiu, individualios sistemos gali surinkti pakuotes tik prekybos jomis vietose. Taigi, nors dėl aukščiau nurodytų priežasčių (žr. 105–113 punktus) pasirodo sudėtinga dubliuoti visus kolektyvinei sistemai

reikalingus įrenginius, individualiai sistemai yra paprasčiau užtikrinti, kad antrasis įrenginys būtų pastatytas į tinkamą vietą ir jį galėtų surinkti šiai sistemai priklausančias pakuotes.

129 Taigi, nesant paaiškinimų, kurie leistų suprasti, kodėl siekiant „išvengti konkurencijos atitinkamoje rinkoje panaikinimo“ individualioms sistemoms bendras naudojimas galėtų būti būtinas, iš to, kas pasakyta, matyti, kad pirmajame įpareigojame vartojama sąvoka „DSD konkurentas“ turi būti aiškinama kaip neapimanti individualių sistemų, o tik su DSD sistema konkuruojančias kolektyvines sistemas.

130 Tokį sąvokos „DSD konkurentai“ aiškinimą patvirtina sprendimo tekstas, kuriame aiškiai nurodoma, jog bendras su „konkuruojančiomis sistemomis“ surinkimo įrenginių naudojimas nėra susijęs su individualiosiomis sistemomis. Iš tikrųjų, siekdama atmesti DSD nurodytą argumentą dėl bendro su konkuruojančiomis sistemomis konteinerių naudojimo, Komisija pažymi, kad šis argumentas yra susijęs tik su klausimu, „ar individualios sistemos gali surinkti ar supirkti pakuotes, kurios pristatomos iš vartotojų gyvenamųjų vietų, ir nėra susijęs su bendro su konkuruojančiomis sistemomis konteinerių naudojimo problema“ (žr. 16 išnašą ginčijamo sprendimo 169 konstatuojamoje dalyje). Šia citata, kuria individualios sistemos atskiriamos nuo konkuruojančių sistemų, aiškiai atmetama galimybė individualioms sistemoms bendrai naudoti surinkimo įrenginius – bendro naudojimo sąlyga taikoma tik konkuruojančioms sistemoms, būtent su DSD konkuruojančioms kolektyvinėms sistemoms.

131 Šiomis aplinkybėmis į ieškovės argumentus, susijusius su ginčijamo sprendimo neteisėtumu, atsakyti nereikia, nes pirmasis įpareigojimas yra susijęs su individualiomis sistemomis.

132 Be to, Pirmosios instancijos teismas negali atsižvelgti į tam tikrus Komisijos triplike nurodytus argumentus, kad bendras naudojimas gali būti būtinas esant nedidelei apyvartai, kai individuali sistema apdoroja prekybos paštu rinkoje veikiančių bendrovių pristatytas pakuotes ir kai gali būti įrengtas tik vienas surinkimo įrenginys, pavyzdžiui, ligoninėje, jei atliekų surinkimo centras sutampa su vartotoju. Iš tikrųjų šie argumentai ginčijamame sprendime nėra nurodyti (apyvartos atveju) arba jam prieštarauja (ligoninių atveju), o Komisijos vykstant procesui šiuo klausimu pateikti argumentai negali ištaisyti ginčijamo sprendimo motyvavimo trūkumo (šiuo klausimu žr. 1996 m. spalio 24 d. Sprendimo *Vokietija ir kt. prieš Komisiją*, C-329/93, C-62/95 ir C-63/95, Rink. p. I-5151, 47 ir 48 punktus, ir 2005 m. sausio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Confédération nationale du Crédit mutuel prieš Komisiją*, T-93/02, Rink. p. II-143, 126 punktą).

3. *Dėl antrosios dalies, kuria teigiama, kad negalima nustatyti įpareigojimo siekiant ištaisyti galimą EB 81 straipsnio 1 dalies ir EB 82 straipsnio pažeidimą*

a) Šalių argumentai

133 Atsakydama į gynybos argumentus (žr. 94 punktą), ieškovė teigia, kad galimas Komisijos nurodytas EB 81 straipsnio 1 dalies arba EB 82 straipsnio pažeidimas yra grynai spekuliacinis ir negali pateisinti pirmojo įpareigojimo, kuriuo, bet kuriuo atveju, gali būti siekiama tik neleisti panaikinti konkurencijos rinkoje, būtent surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje, kurioje nustatytas konkurencijos apribojimas.

134 Visų pirma, ieškovė primena, kad vienintelis sprendime nustatytas konkurencijos apribojimas EB 81 straipsnio 1 dalies prasme susijęs su DSD suteikta išimties sąlyga surinkimo įmonių naudai (28–32 punktai). Šis apribojimas susijęs su surinkimo iš vartotojų paslaugų rinka ir kliudo kitoms surinkimo įmonėms teikti savo paslaugas DSD; dėl to labai apribojama konkurencija tarp surinkimo įmonių sutarties taikymo teritorijoje (ginčijamo sprendimo 123, 124 ir 140 konstatuojamosios dalys). Tačiau minėtam apribojimui Komisija taiko išimtį pagal EB 81 straipsnio 3 dalį (37–41 punktai) visų pirma dėl to, kad negali panaikinti konkurencijos surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje (ginčijamo sprendimo 158 ir 178 konstatuojamosios dalys). Šiomis aplinkybėmis ieškovė teigia, kad pirmasis įpareigojimas, kurio nurodytas tikslas – leisti konkurentams patekti į rinką, kuri yra vertikaliai aukštyl pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų rūšiavimo paslaugų atžvilgiu (ginčijamo sprendimo 162 ir 177 konstatuojamosios dalys), nėra susijęs su minėtu konkurencijos apribojimu, kuris susijęs ne su DSD konkurentais aukščiau nurodytoje rinkoje, bet su surinkimo įmonėmis – DSD sutarties partnerėmis. Taigi pirmasis įpareigojimas negali sustiprinti konkurencijos surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje.

135 Antra, ieškovė teigia, kad Komisija, siekdama sukliudyti tariamai konkurencijos apribojimo grėsmei arba piktnaudžiavimui antrinėje rinkoje, negali nustatyti įpareigojimo rinkoje, kuri yra vertikaliai aukštyl pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų rūšiavimo paslaugų atžvilgiu ir kurioje joks konkurencijos apribojimas EB 81 straipsnio 1 dalies prasme nebuvo nei nustatytas, nei *a fortiori* jam padaryta išimtis EB 81 straipsnio 3 dalies prasme. Šiuo klausimu ieškovė primena, kad sprendime Komisija aiškiai pareiškė, jog paslaugų sutartyje DSD nėra suteikta išimties sąlyga, susijusi su DSD sutarties partnerių prieiga prie surinkimo įrenginių (36 punktas). Be to, Komisija pažymi, kad aukščiau nurodytos organizavimo paslaugų rinkos lygmenyje nėra nustatytas joks konkurencijos apribojimas (ginčijamo sprendimo 86 konstatuojamoji dalis). Ieškovė taip pat nurodo, kad nėra jokių įrodymų, leidžiančių teigti, jog DSD su sutarties partneriais gali prisiimti tokį išimtinumo išipareigojimą arba šią išimtį nustatyti vienašališkai. Šiomis aplinkybėmis ieškovė teigia, kad rinka, į kurią reikia atsižvelgti pagal EB 81 straipsnio 3 dalį, turi sutapti su ta, kuri buvo išnagrinėta pagal EB 81 straipsnio 1 dalį. Be to, kaip ir tyrimo dalykas pagal EB 81 straipsnio 3 dalį, galimybę nustatyti įpareigojimą pagal Reglamento Nr. 17 8 straipsnio 1 dalį taip pat riboja konkurencijos apribojimas,

nustatytas pagal EB 81 straipsnio 1 dalį. Kad būtų išspręsta tariama konkurencijos problema, nustatant įpareigojimą negalima kaip teisiniu pagrindu remtis Reglamento Nr. 17 8 straipsniu.

136 Trečia, ieškovė mano, kad net jei sprendime dėl išimties taikymo Komisija, siekdama sukliudyti fiktyvios konkurencijos apribojimui antrinėje rinkoje, galėjo nustatyti įpareigojimą, ji neturėjo teisės tai daryti įpareigojimo, kuris yra visiškai atskira priemonė, forma (Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis), bet turėjo nustatydamą sąlygą, pagal kurią sutarčiai būtų galima taikyti „išimtį“ (1996 m. spalio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *SNCF ir British Railways prieš Komisiją*, T-79/95 ir T-80/95, Rink. p. II-1491, 63 ir paskesni punktai). Tai buvo patvirtinta ir Komisijos sprendimų praktikoje (cituojama triplike, išnašos Nr. 20 ir Nr. 21), kurioje ji beveik visuomet, atsižvelgdama į sprendimus dėl išimties taikymo, nustatydavo sąlygas, o ne įpareigojimus, jei – ir tik atitinkama dalimi – mano tam tikras priemonės esant būtinas siekiant neleisti panaikinti konkurencijos 81 straipsnio 3 dalies prasme.

137 Preliminariai Komisija teigia, kad minėti argumentai tiek, kiek susiję su pavėluotai pateiktu nauju ieškinio pagrindu Pirmosios instancijos teismo Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies prasme, yra nepriimtini. Be to, Komisija primena, kad pirmojo įpareigojimo tikslas – garantuoti DSD pateiktų įsipareigojimų įgyvendinimą siekiant ištaisyti tam tikras administracinėje procedūroje nustatytas problemas ir tam tikras šių įsipareigojimų dviprasmybes. Svarbu išsiaiškinti, ar veiksmai, nuo kurių DSD įsipareigojo susilaikyti, gali būti nagrinėjami EB 81 straipsnio 1 dalies atžvilgiu. Be to, Komisija sprendime nurodo šiuo atžvilgiu kylantį susirūpinimą, susijusį ne tik su surinkimo įmonėms taikoma išimties sąlyga, bet ir su konkurentų prieiga prie surinkimo įmonių, DSD sutarties partnerių, įrenginių. Be to, Komisija pažymi, kad jos vertinimas pagal EB 81 straipsnį neturi apsiriboti vien tik surinkimo iš vartotojų paslaugų rinka, apimančia dvi dalis – surinkimo įmonių paslaugų pasiūlą ir DSD bei kitų kolektyvinių sistemų teikiamų paslaugų paklausą – bet taip pat gali

būti susijusi su galimu paslaugų sutarties poveikiu rinkai, kuri yra vertikaliai aukštesnė organizavimo paslaugų atžvilgiu.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

i) Dėl priimtinumų

¹³⁸ Atsakant į Komisijos prašymą pripažinti nurodytus DSD argumentus nepriimtinius, nes jie yra per vėlai pateiktas naujas ieškinio pagrindas Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies prasme, reikia pažymėti, kad nors ši nuostata faktiškai draudžia šioje instancijoje pateikti naujus ieškinio pagrindus, toks pagrindas, kuris ieškinyje – tiesiogiai ar netiesiogiai – išplečia prieš tai pateikto ieškinio pagrindo, glaudžiai susijusio su šiuo pagrindu, apimtį, turi būti pripažintas priimtiniu. Analogiškas sprendimas taikomas pastaboms, pateiktomis ieškinio pagrindui paremti (žr., pavyzdžiui, 2002 m. kovo 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Joynson prieš Komisiją*, T-231/99, Rink. p. II-2085, 156 punktą).

¹³⁹ Taigi šioje byloje DSD dublike pateikti argumentai tik pratęsia ieškinyje pateiktus argumentus, kuriais grindžiamas pirmojo įpareigojimo neteisėtumas pagal EB 81 straipsnį. Be to, šiais argumentais tik atsakoma į Komisijos pateiktus gynybos argumentus, kad būtų atitinkamai performuluotas ieškinio dalykas, nes ginčijamu sprendimu konkurencijos apribojimui suteikiama išimtis pagal EB 81 straipsnio 3 dalį ir jai nustatomas įpareigojimas, pagrįstas būtinybe apsaugoti konkurenciją. Visų pirma reikia pažymėti, kad ieškovės teiginys, jog pirmuoju įpareigojimu, kuris pirmą kartą buvo pateiktas kartu su dubliku, pažeidžiamas Reglamento Nr. 17 8 straipsnis, glaudžiai siejasi su pirmajame ieškinio pagrinde nurodytu EB

81 straipsnio 3 dalies pažeidimu, nes šiuo ieškinio pagrindu ginčijamas pirmojo įpareigojimo teisėtumas atsižvelgiant į taikomus teisės aktus ir kad būtent Reglamento Nr. 17 8 straipsnis įgalina Komisiją sprendimui dėl išimties taikymo pagal EB 81 straipsnio 3 dalį nustatyti įpareigojimą.

¹⁴⁰ Bet kuriuo atveju Komisija turėjo galimybę triplike ir teismo posėdyje pateikti pastabas dėl to, ką ji laiko nauju ieškinio pagrindu.

¹⁴¹ Iš to, kas pasakyta, aišku, kad Komisijos prašymas pripažinti nepriimtinais ieškovės pateiktus argumentus, susijusius su galimybe nustatyti įpareigojimą, kad būtų panaikinta galima EB 81 straipsnio 1 dalies ir EB 82 straipsnio pažeidimo grėsmė, turi būti atmestas.

ii) Dėl esmės

¹⁴² Būtina išnagrinėti ieškovės pateiktus argumentus, kad Komisija šioje byloje negalėjo kartu su sprendimu dėl išimties, priimtu pagal EB 81 straipsnio 3 dalį, taikyti įpareigojimo, nustatyto pagal Reglamento Nr. 17 8 straipsnį.

¹⁴³ Pagal EB 81 straipsnio 3 dalies sąlygas EB 81 straipsnio 1 dalies nuostatos gali būti paskelbtos netaikytinomis bet kuriems įmonių susitarimams, kurie padeda tobulinti prekių gamybą ir paskirstymą arba skatinti technikos ir ekonomikos pažangą (pirmoji sąlyga), kartu sudarydami sąlygas vartotojams sąžiningai dalytis gaunama

nauda (antroji sąlyga), ir kurie atitinkamoms įmonėms nenustato jokių apribojimų, nebūtinų šiems tikslams pasiekti (trečioji sąlyga), ir nesuteikia tokioms įmonėms galimybės panaikinti konkurenciją didelei atitinkamų produktų daliai (ketvirtoji sąlyga).

¹⁴⁴ Be to, Reglamento Nr. 17 8 straipsnio 1 dalis suteikia teisę Komisijai priimti sprendimą dėl Sutarties 85 straipsnio 3 dalies taikymo bei nustatyti jam sąlygas ir įpareigojimus.

¹⁴⁵ Šiomis aplinkybėmis visų pirma reikia pažymėti, kad ieškovės ginčijamo sprendimo aiškinimas yra klaidingas. Iš tikrųjų visose Komisijos pagal EB 81 straipsnį vykdomo vertinimo stadijose ginčijamame sprendime buvo nagrinėjamas ne tik surinkimo įmonėms suteiktos išimties sąlygos poveikis konkurencijai, bet ir dėl priegios prie surinkimo įmonių įrenginių.

¹⁴⁶ Kiek tai susiję su trimis pirmomis šios Sutarties nuostatos taikymo sąlygomis, taip yra ne tik atliekant vertinimą pagal EB 81 straipsnio 1 dalį (ginčijamo sprendimo 28–32 ir 33–36 konstatuojamosios dalys), bet ir atliekant vertinimą pagal EB 81 straipsnio 3 dalį (žr. 37–39 konstatuojamąsias dalis, kuriose analizė sutelkiama į surinkimo įmones, ir 40–41 konstatuojamąsias dalis, kuriose sąlyga dėl konkurencijos išsaugojimo nagrinėjama atsižvelgiant į surinkimo įmones, bet taip pat ir ypač atsižvelgiant į su DSD konkuruojančioms sistemoms taikomą išimtį).

¹⁴⁷ Vien tik Komisijos paaiškinimuose, pateiktuose siekiant paaiškinti įpareigojimus, nustatytus kartu su sprendimu dėl išimties taikymo pagal Reglamento Nr. 17 8 straipsnį, sprendimas iš esmės grindžiamas būtinybe DSD konkurentams

užtikrinti prieigą prie surinkimo įmonių, sudariusių paslaugų sutartį su DSD, įrenginių, siekiant atsižvelgti į ieškovės įsipareigojimą, kuris nurodytas 71 kons-tatuojuojoje dalyje, susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų ir išvengti konkurencijos panaikinimo surinkimo iš vartotojų paslaugų rinkoje bei rinkoje, kuri yra vertikalčiai aukštyn pakuočių surinkimo iš vartotojų organizavimo atžvilgiu (žr. 42 ir 45 punktus).

148 Be to, pateikdama savo argumentus, ieškovė dirbtinai išskiria surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką, į kurią siekia įtraukti tik surinkimo įmones, iš kurių paslaugas perka DSD, ir surinkimo įmones, kurios nesudarė paslaugų sutarties su DSD, bei rinką, kuri yra vertikalčiai aukštyn pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų rūšiavimo paslaugų organizavimo atžvilgiu, susijusią su DSD ir jos konkurentais. Iš tikrųjų, kaip tai buvo nurodyta sprendime (41 punktą), svarbu tai, ar su DSD konkuruojančios kolektyvinės sistemos turi turėti prieigą prie įmonių, su kuriomis ji sudarė sutartį, surinkimo įrenginių, siekiant įeiti į pakuočių surinkimo iš vartotojų rinką ir, vadinasi, veikti rinkoje, kuri yra vertikalčiai aukštyn pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų perdirbimo paslaugų organizavimo atžvilgiu.

149 Taigi negali būti teigiama, kad sprendimas dėl išimties taikymo susijęs tik su konkurencijos apribojimu, kuris nustatytas atliekant vertinimą pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, t. y. surinkimo įmonėms taikoma išimties sąlyga. Šis sprendimas susijęs su visa paslaugų sutartimi, apie kurią DSD pranešė, ir kurią sukonkretino įvairūs šios įmonės, kad būtų paaiškintos taikymo sąlygos, prisiimti įsipareigojimai.

150 Taigi svarbu atsižvelgti į tai, kad Komisija sutiko taikyti išimtį paslaugų sutarčiai, nes DSD jai užtikrino, visų pirma, kad jokia sutarties nuostata surinkimo įmonėms nenustato įpareigojimų DSD atžvilgiu ir kad ji bendro naudojimo atveju tretiesiems asmenims nereikš ieškinių dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo. Šios garantijos yra lemiamos, nes Komisijai leidžia manyti, kad su konkurencijos išlaikymu susijusi

išimties sąlyga šioje byloje yra tenkinama. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nesant šių garantijų administracinėje procedūroje Komisija aiškiai nurodė, jog neketina leisti sudaryti paslaugų sutarties arba taikyti jai išimtį, bet svarsto, ar manyti, kad galimų kliūčių DSD konkuruojančioms įmonėms pasinaudoti prieiga prie DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginių sudarymas yra konkurencijos apribojimas kaip toks (žr. 33 punktą), ar vis dėlto pateikti klausimą, ar šie DSD veiksmai, kuriais siekiama sukliudyti jos konkurentams gauti prieigą prie nurodytų įrenginių, negali būti vertinami pagal EB 82 straipsnį (žr. 35 punktą).

151 Todėl, kadangi Komisija sprendimą dėl išimties taikymo priėmė atsižvelgdama į savo surinkimo įmonėms taikomos išimties sąlygos vertinimą ir į būtinybę išlaikyti tokią konkurenciją, kad su DSD konkuruojančios kolektyvinės sistemos, DSD sutarties partneriai, turėtų galimybę naudoti surinkimo įrenginius (žr. 118 ir 128 punktus), priimdama pirmąjį įpareigojimą ji nepažeidė EB 81 straipsnio 3 dalies ir Reglamento Nr. 17 8 straipsnio.

152 Galiausiai ieškovė teigia, kad net jei Komisija ginčijamame sprendime galėjo nustatyti įpareigojimą DSD, galėjo tai padaryti sąlygos, o ne įpareigojimo forma, nes su įpareigojimu susijusios teisinės pasekmės yra rimtesnės nei tos, kurias sukelia sąlyga. Iš tikrųjų pagal Reglamento Nr. 17 8 straipsnio 3 dalies b punktą Komisija galėjo atšaukti arba pakeisti savo sprendimą, arba uždrausti konkrečius suinteresuotiesiems asmenims taikomus aktus, jei jie prieštarauja sprendimui nustatytam įpareigojimui, ir pagal to paties reglamento 15 straipsnio 2 dalies b punktą Komisija galėjo taikyti baudą, jei ieškovė šį įpareigojimą pažeidė.

153 Tačiau svarbu pažymėti, kad Reglamento Nr. 17 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad sprendimui dėl išimties taikymo gali būti nustatomos sąlygos ir įpareigojimai, nenurodant, kokiomis sąlygomis Komisija turi pasirinkti atitinkamą galimybę. Be to,

kadangi 81 straipsnio 3 dalis suteikia įmonėms EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatyto bendro draudimo išimtį, Komisija, kiek tai susiję su detaliomis sąlygomis, kurias ji gali taikyti kartu su išimtimi, turi plačią diskrecijos teisę, nors tuo pat metu turi savo kompetenciją įgyvendinti laikydamasi EB 81 nustatytų ribų (1974 m. spalio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Transocean Marine Paint prieš Komisiją*, 17/74, Rink. p. 1063, 16 punktas).

154 Vien to, kad kitose bylose Komisija nusprendė nustatyti sąlygas, o ne įpareigojimus, nepakanka paneigti Reglamente Nr. 17 numatytą galimybę sprendimui dėl išimties taikymo nustatyti įpareigojimus, o ne sąlygas.

155 Iš to, kas pasakyta, aišku, kad Komisija šioje byloje sprendimui dėl išimties taikymo nustatydamą įpareigojimą, susijusį su būtinybe užtikrinti galimybę su DSD konkuruojančioms kolektyvinėms sistemoms bendrai naudoti DSD sistemos surinkimo įrenginius, nepažeidė EB 81 straipsnio 3 dalies ir Reglamento Nr. 17 8 straipsnio.

4. Dėl trečiosios dalies, susijusios su proporcingumo principo pažeidimu

156 Net darant prielaidą, kad bendras surinkimo įrenginių naudojimas yra būtinas siekiant išlaikyti konkurenciją, ieškovė vis dėlto teigia, kad pirmasis įpareigojimas yra neproporcingas, nes, pirma, juo pažeidžiamas dekretas dėl pakuočių atliekų, antra, juo iškreipiama konkurencija DSD nenaudai, trečia, jis daro pernelyg didelį neigiamą poveikį prekių ženklui *Der Grüne Punkt* ir, ketvirta, pažeidžia DSD pagrindinę teisę kryptis į teismą.

a) Dėl tariamo dekreto dėl pakuočių atliekų pažeidimo

Šalių argumentai

157 Ieškovė teigia, kad pirmasis įpareigojimas yra neproporcingas, nes bendras DSD surinkimo įrenginių naudojimas neatitinka dekretu dėl pakuočių atliekų įtvirtinto atsakomybės už produktą principo. Kiek tai susiję su pakuočių gamintojų ir prekybininkų į rinką patiektomis pakuotėmis, šis principas juos įpareigoja pasiekti šių pakuočių perdirbimo normas (dekreto I priedo 6 straipsnio 1 punkto 1 dalies pirmasis sakiny). Be to, dalyvaujant kolektyvinėse sistemose, gamintojo arba prekybininko atsakomybė už šias pakuotes perduodama šios sistemos operatoriui, kuris turi „jam pristatytas pakuotes perdirbti“ (dekreto 6 straipsnio 3 dalies antrasis sakiny) ir „kiek tai susiję su pakuotėmis, dėl kurių gamintojai ir prekybininkai dalyvauja jos sistemoje“, pasiekti perdirbimo normas (dekreto I priedo 6 straipsnio 1 punkto 1 dalies antrasis sakiny). Atsižvelgiant į šį specialiomis pakuotėmis grindžiamą metodą, yra neteisėta supirkti kitų sistemų pakuotes, kad būtų pasiektos dekretu numatytos perdirbimo normos. Šiomis aplinkybėmis ieškovė teigia, kad su ja konkuruojančios sistemos iš principo turi atlikti savo surinkimo ir perdirbimo pareigas, naudodamos savo surinkimo įrenginius, vadinamus „sistemos surinkimo įrenginiais“ (dekreto I priedo 3 punkto 3 dalies septintoji įtrauka).

158 Taigi tuo atveju, kai surinkimo įrenginius bendrai naudoja dvi konkuruojančios sistemos, konkrečiai priskirti pakuotę vienai iš šių sistemų paprastai neįmanoma. Šiuo klausimu ieškovė pažymi, kad, kaip teigiama ginčijamame sprendime (ginčijamo sprendimo 170 konstatuojamoji dalis), „priskiriant pakuočių kiekius pagal jų kilmę, jei šiomis pakuotėmis pasidalijama atsižvelgiant į kvotas“, reikėtų atlikti brangiai kainuojančią ir sudėtingą rūšiavimo analizę. Be to, nagrinėjant Komisijos naudojamą popieriaus ir kartono pakuočių pavyzdį, matyti, kad buvo gauti

neteisingi rezultatai, nes surinktų kiekių, kuriuos sudaro DSD priskirtos pakuotės ir kurie apskaičiuoti atlikus rūšiavimo analizę, dalis iš pradžių buvo 25 %, nors realiai DSD licencijoje numatyta pakuočių dalis buvo gerokai mažesnė nei ši kvota. DSD manymu, toks bendras techninis sprendimas surinkti visas pakuotes būtų nepriimtinas.

159 Be to, ieškovė teigia, kad pagal dekretą bet koks atvejis, kai individualios sistemos, paprastai negalinčios surinkti pakuočių netoli vartotojų gyvenamųjų vietų, bendrai naudojasi surinkimo įrenginiais, yra neteisėtas. Taigi teigdamą, kad DSD negalėjo remtis dekretu dėl pakuočių atliekų DSD sutarties partnerių atžvilgiu (ginčijamo sprendimo 167 konstatuojamoji dalis), Komisija neatsižvelgė į tai, kad šiuo dekretu taip pat siekiama apsaugoti ieškovę nuo konkurencijos iškraipymo.

160 Komisija teigia, kad ieškovės dekreto aiškinimas yra neteisingas, nes perdirbimo normos nėra pagrįstos konkrečiomis pakuotėmis arba bendru pakuočių kiekiu, bet atitinkamos sistemos surinktų pakuočių kiekiu. Savo ruožtu *Landbell* teigia, kad bet kuriuo atveju bendras surinkimo įrenginių naudojimas atitinka dekretą dėl pakuočių atliekų, kurio 1998 m. pakeitimu buvo siekiama sustiprinti konkurenciją tarp kolektyvinių sistemų.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

161 Iš esmės ieškovė teigia, kad įmonėms, kurios sudarė paslaugų sutartis su DSD, bendras surinkimo įrenginių naudojimas kliudo surinkti ir perdirbti pakuotes, specialiai priskirtas suinteresuoto pakuočių gamintojo arba prekybininko atsižvelgiant į dekretą dėl pakuočių atliekų nustatytą atsakomybės už produktą principą.

Taigi pirmasis įpareigojimas, kuriuo neleidžiama DSD prieštarauti dėl bendro naudojimo, neproporcingai pažeidžia DSD pagal šį dekretą įgytas teises ir pareigas.

162 Teismo posėdyje šalys buvo apklausiamos apie kolektyvinių ir individualių sistemų veikimo būdus, siekiant supažindinti Pirmosios instancijos teismą su pakuočių funkcija, kurią ieškovė vadina „specialia pakuote“, įgyvendinant dekrete nustatytus surinkimo ir perdirbimo įpareigojimus. Toks prieštaringas paaiškinimas leidžia Pirmosios instancijos teismui daryti toliau nurodomas išvadas.

163 Viena vertus, reikia pažymėti, kad dekreto dėl pakuočių atliekų 6 straipsnio I priede nustatytos pakuočių atliekų perdirbimo normos apskaičiuojamos faktiškai į prekybą pateiktos, surinktos ir perdirbtos medžiagos masės procentais, o ne atsižvelgiant į pakuočių kiekį ar rūšį. Dekreto dėl pakuočių atliekų 6 straipsnio I priedo 1 dalies 1 punkte skelbiama, kad pakuočių gamintojai ir prekybininkai turi vykdyti reikalavimus, susijusius su jų į prekybą pateiktų pakuočių perdirbimu; tas pats taikoma ir kolektyvinių sistemų operatoriams, kiek tai susiję su pakuotėmis, dėl kurių gamintojai ar prekybininkai tokiose sistemose dalyvauja. Šiuo klausimu dekreto dėl pakuočių atliekų I priedo 6 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodoma, kad atitinkamų pakuočių kiekiai apibūrinami „masės procentais“, nesvarbu, ar tai yra gamintojo arba prekybininko į prekybą pateiktos pakuotės, ar pakuotės, dėl kurių gamintojai ar prekybininkai kolektyvinėse sistemose dalyvauja. Be to, nuo 2000 m. sausio 1 d. individualioms ir kolektyvinėms sistemoms taikomos tos pačios medžiagos perdirbimo normos (ginčijamo sprendimo 21 konstatuojamoji dalis).

164 Be to, iš dekreto 6 straipsnio 1 dalies ketvirtojo ir penktojo sakinių matyti, kad prekybininkams, turintiems didesnę nei 200 m² prekybos plotą, surinkimo ir perdirbimo įpareigojimas apima ir prekių, kurių jie neparduoda, pakuotes, ant kurių

nurodyti prekių ženklai, jei šios pakuotės yra tos pačios rūšies, formos ir dydžio kaip ir tos pačios gamos produktai. Taigi šių prekybininkų perdirbimo normos nėra apskaičiuojamos atsižvelgiant į faktiškai į rinką patiektas pakuotes, bet remiantis panašiomis pakuotėmis pagal rūšį, formą ir dydį.

165 Kita vertus, iš to, kas pasakyta, pirma, matyti, kad pakuočių gamintojo arba prekybininko pakuočių kiekių padalijimas atskiroms sistemoms nėra susijęs su iš anksto apibrėžtais pakuočių kiekiais, bet su šias pakuotes atitinkančios medžiagos mase. Praktiškai tai reiškia, kad kai pakuočių gamintojas nusprendžia patikėti DSD surinkti ir perdirbti pusę jo į prekybą Vokietijoje tiekiamų plastikinių pakuočių, DSD patikima pareiga surinkti ir perdirbti toki medžiagos kiekį, kuris atitiktų pusę šių pakuočių. Taigi, siekdama patenkinti šiame dekrete numatytas perdirbimo normas, DSD turi įrodyti Vokietijos valdžios institucijoms, jog perdirbimui pateikė 60 % plastiko masės, kurią šis gamintojas jai patikėjo (60 % yra plastikui taikoma perdirbimo norma). Be to, jei gamintojas gali įrodyti, jog perdavė DSD savo surinkimo ir perdirbimo pareigą, kiek tai susiję su puse į prekybą pateikto plastiko kiekiu, jis turi įrodyti, kad, naudodamas individualią arba kitą kolektyvinę sistemą, surinko ir perdirbo likusią medžiagos kiekio dalį, atitinkančią kitą pusę.

166 Be to, reikia pabrėžti, kad visiškai įmanoma, kaip tai pažymima sprendimo 170 konstatuojamoje dalyje, surinkimo įrenginių surinktus kiekius skirtingoms sistemoms padalinti pagal kvotas. Iš tikrųjų ieškovės pateiktas pavyzdys, susijęs su popieriaus ir kartono pakuotėmis, kurias DSD sistema surenka kartu su spausdintais leidiniais (laikraščiai ir žurnalai), rodo, kad surinkimo įrenginiais nesunkiai gali būti naudojamos bendrai. Taigi ieškovė negali siekti uždrausti savo konkurentams naudoti jos pačios naudojamus techninius įrenginius. Be to, teismo posėdyje *Landbell* nurodė į susitarimą dėl kompensacijos, priimtą po sprendimo, kuris įgalina

įvairius sistemos operatorius, į kuriuos jie kreipiasi dėl medžiagų kiekių, dalytis surinkimo įmonių perdirbtos medžiagos kiekiais, kuriuos jie turi surinkti pagal su pakuočių gamintojais ir prekybininkais pasirašytas sutartis.

167 Bet kuriuo atveju DSD teiginys, kad būtų sudėtinga ir pernelyg brangu surinktus popieriaus ir kartono pakuočių bei spausdintų leidinių (laikraščių ir žurnalų) kiekius paskirstyti, nėra pakankamas, siekiant užginčyti pirmojo įpareigojimo proporcingumą pagal dekretą dėl pakuočių atliekų. Iš tikrųjų, net jei būtų kitaip, konstatuotina, kad atsižvelgiant į sudėtingumo ir išlaidų kriterijus negalima nustatyti dekreto pažeidimo ir jais, kaip tokiais, negalima pateisinti veiksmų, dėl kurių atitinkamoje rinkoje būtų panaikinta konkurencija. Be to, šiuo atveju sprendime aiškiai nurodoma, kad pirmasis įpareigojimas nekliudo DSD sumažinti surinkimo įmonėms už bendrą surinkimo įrenginių naudojimą mokamų komisinių mokesčių, siekiant garantuoti, jog iš jos nebūtų imamas mokestis už kokią nors tretiesiems asmenims suteiktą paslaugą (žr. 35 punktą). Taigi bendro naudojimo atveju DSD turi užtikrinti, kad surinkimo įmonei mokamas komisinis mokestis būtų apskaičiuojamas atsižvelgiant ne tik į DSD sistemos naudai suteiktas surinkimo ir perdirbimo paslaugas, bet ir kad nebūtų naudojamas finansuojant kitos sistemos naudai suteiktą paslaugą.

168 Be to, DSD teiginys, kad taikant popieriaus ir kartono pakuočių bei spausdintų leidinių kvotų metodą jos atžvilgiu buvo gauti neteisingi rezultatai, nėra pagrįstas jokių aiškių įrodymų. Bet kuriuo atveju ginčijamame sprendime ginamas bendras naudojimas nekenkia DSD interesams, nes, konkrečiai kalbant, šia priemone siekiama, kad kiekviena kolektyvinė sistema užtikrintų galimybę surinkti pakuotes, kurias jai priskyrė suinteresuoti gamintojai ir prekybininkai. Būtent siekdama šio tikslo, Komisija DSD nustatė antrąjį įpareigojimą (žr. 213–217 punktus).

169 Taigi, kadangi konkurencija tarp sistemų vyksta ne priskiriant konkrečias pakuotes, bet priskiriant šias pakuotes atitinkančių medžiagų masę, pirmasis įpareigojimas, priešingai nei teigia ieškovė, negali būti laikomas neproporcingu.

170 Iš to, kas pasakyta, aišku, kad pirmasis įpareigojimas negali būti laikomas neproporcingu dėl to, kad prieštarauja dekretui dėl pakuočių atliekų.

171 Galiausiai, kalbant apie ieškovės argumentą, kad remdamasi dekretu ji gali prieštarauti DSD sistemos naudojamų surinkimo įrenginių bendram su kitomis individualiomis sistemomis naudojimui, reikia priminti, kad Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog „DSD konkurentų“ sąvoką, kuri naudojama apibrėžiant pirmojo įpareigojimo taikymo sritį, reikia aiškinti kaip apimančią tik tas sistemas, kurių atžvilgiu pagal ginčijamą sprendimą būtina užtikrinti bendrą surinkimo įrenginių naudojimą, būtent su DSD konkuruojančias kolektyvines sistemas (žr. 129 punktą). Šiomis aplinkybėmis pirmasis įpareigojimas nedaro poveikio DSD gebėjimui remtis dekretu, siekiant prieštarauti dėl bendro su individualiomis sistemomis surinkimo įrenginių naudojimo.

b) Dėl konkurencijos iškraipymo grėsmės DSD nenaudai

Šalių argumentai

172 Ieškovė teigia, kad pirmasis įpareigojimas yra neproporcingas, nes įgalina jos konkurentus kryptingai pasirinkti daugiausia pelno atnešančius surinkimo įrenginius, jai paliekant pačius brangiausiai atsieinančius. Tokia parazitavimo galimybe be apribojimų gali naudotis individualios sistemos, kurios neturi jokių įpareigojimų dėl aptarnavimo teritorijos, kiek tai susiję su kolektyvinėmis sistemomis persidengiančiomis sritimis, būtent su namų ūkiais susiję atliekų tvarkymo centrai ir prekybos paštu pakuotės. Kitos kolektyvinės sistemos taip pat gali pradėti ieškovės sąskaita parazituoti, todėl bendrai naudojant surinkimo įrenginius atsirastų interesų

konfliktai, nes DSD nebegalėtų iki galo valdyti savo sistemos, kaip daro šiuo metu. Be to, ieškovė remiasi 2000 m. gegužės 24 d. Vokietijos valdžios institucijų pastabomis, kuriose nurodoma grėsmė, kad kolektyvinės sistemos taps mažiau efektyvios ir atsiras konkurencijos iškraipymai 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių atliekų ir pakuočių atliekų 7 straipsnio 1 dalies prasme (OL L 365, p. 10), jei „individualios sistemos (...) galėjo, neatsižvelgiant į pakuočių platinimo regioną, galimai apribotos stambiais atliekų tvarkymo centrais, pasirinkti vietą, kur rinks arba pirsks pakuočių atliekas“.

- 173 Komisija, palaikoma *Landbell*, ginčija pirmojo įpareigojimo tariamai keliamą grėsmę DSD sistemai. Iš tikrųjų, kadangi dekretas dėl pakuočių atliekų taikomas vienodai visoms kolektyvinėms sistemoms, nė viena iš šių sistemų negali savo veiklos vykdyti tik tariamai daugiausia pelno atnešančiuose sektoriuose. Be to, individualios sistemos iš esmės turi surinkti savo pakuotes iš vietų, kuriose jos tiekiamos vartotojams, ir dėl šios priežasties jų atliekų tvarkymų centrų organizacinė struktūra skiriasi nuo kolektyvinių sistemų atliekų tvarkymų centrų organizacinės struktūros.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 174 Priešingai nei teigia ieškovė, bendras surinkimo įrenginių naudojimas negali leisti su DSD konkuruojančioms kolektyvinėms sistemoms toje pačioje *Land* pasirinkti tik pelningiausias vietas kitų vietovių, kurios pasilieka DSD sistemos žinioje, nenaudai. Iš tikrųjų konstatuotina, kad visoms kolektyvinėms sistemoms taikomi tie patys įpareigojimai, neatsižvelgiant į tai, ar jie susiję su aptarnaujama teritorija, perdirbimo normų laikymuisi ar pareiga pateikti įrodymą dėl surinktų pakuočių atliekų kiekių.
- 175 Be to, bet kuriuo atveju sprendime aiškiai nurodoma, kad pirmasis įpareigojimas nekludo DSD atitinkamai sumažinti surinkimo įmonėms mokamų komisinių mokesčių (35 punktą).

¹⁷⁶ Be to, kalbant apie tai, kad tariamai bendras surinkimo įrenginių naudojimas neatitinka Direktyvos 94/62 7 straipsnio 3 dalies, pagal kurią sistemos, skirtos užtikrinti pakuočių grąžinimą arba surinkimą kuriamos taip, kad būtų išvengta prekybos kliūčių ir konkurencijos iškraipymo, reikia pažymėti, kad ginčijamu sprendimu konkrečiai siekiama atitinkamose rinkose užtikrinti konkurencijos sąlygas laikantis dekreto, kurio 1998 m. padarytais daliniais pakeitimais buvo siekiama išplėsti konkurenciją tarp kolektyvinių sistemų, tikslų (ginčijamo sprendimo 169 konstatuojamoji dalis).

¹⁷⁷ Iš to, kas pasakyta aukščiau, matyti, kad pirmasis įpareigojimas negali būti laikomas neproporcingu dėl to, kad sukelia konkurencijos iškraipymo grėsmę ieškovės nenaudai.

¹⁷⁸ Be to, kalbant apie galimą konkurencijos iškraipymo grėsmę, kurią sukeltų pirmasis įpareigojimas DSD sutarties partneriams ir individualioms sistemoms bendrai naudojant surinkimo įrenginius, primintina, kad Pirmosios instancijos teismas šiame sprendime aukščiau nurodė, kad sąvoka „DSD konkurentai“, naudojama apibrėžiant pirmojo įpareigojimo taikymą, apima tik tas sistemas, kurių atžvilgiu pagal ginčijamą sprendimą būtina užtikrinti bendrą surinkimo įrenginių naudojimą, būtent su DSD konkuruojančias kolektyvines sistemas. Šiomis aplinkybėmis pirmasis įpareigojimas negali turėti poveikio santykiams tarp DSD ir individualių sistemų.

c) Dėl tariamo poveikio prekių ženklo *Der Grüne Punkt* naudojimui

Šalių argumentai

¹⁷⁹ Ieškovė teigia, kad pirmasis įpareigojimas yra neproporcingas, nes daro neigiamą poveikį prekių ženklo *Der Grüne Punkt* pagrindinei funkcijai – identifikuoti DSD

sistemos, o ne kokios nors kitos sistemos, surinkimo ir perdirbimo paslaugas. Šiuo klausimu ieškovė primena, kad jos prekių ženklas yra įregistruotas Vokietijoje kaip kolektyvinis prekių ženklas, nurodomas ant DSD sistemoje dalyvaujančių gamintojų ir prekybininkų produktų pakuočių, ir kaip atskiras prekių ženklas, nurodomas ant DSD sistemos naudojamų surinkimo įrenginių. Visų pirma kolektyvinio prekių ženklo *Der Grüne Punkt* kilmės nurodymo funkciją pripažino keletas Vokietijos teismų (1996 m. rugsėjo 18 d. Federalinio patentų teismo (*Bundespatentgericht*, Vokietija) sprendimas, kuriame nuspręsta, kad prekių ženklas nurodo į gamintojo ekologinį išipareigojimą; 1996 m. gruodžio 23 d. Hamburgo regioninis teismo (*Landgericht Hamburg*, Vokietija) sprendimas ir 1994 m. birželio 14 d. Berlyno regiono aukščiausiojo teismo (*Kammergericht Berlin*, Vokietija) sprendimas, kuriame nuspręsta, kad prekių ženklas informuoja apie dalyvavimą DSD sistemoje; 1998 m. gegužės 8 d. Kelno regiono aukščiausiojo teismo (*Oberlandesgericht Köln*, Vokietija) sprendimas, kuriame primenama itin didelė prekių ženklo reikšmė, susijusi su jo platinimu ir reputacija, ir 2001 m. kovo 15 d. Federalinio teisingumo teismo (*Bundesgerichtshof*, Vokietija), sprendimas, kuriame pažymima, jog gamintojai ir prekybininkai ant pakuočių nurodydami prekių ženklą informuoja apie savo dalyvavimą DSD sistemoje). Šioje byloje ieškovė teigia, kad bendrai naudojant surinkimo įrenginius daromas poveikis tiek kolektyviniams, tiek individualiems *Der Grüne Punkt* prekių ženkams, nes vartotojas reklamos dėka sužino, kad pakuotės, ant kurių šis prekių ženklas nurodomas, priklauso DSD, o ne kuriai nors konkuruojančiai sistemai, ir kad šios pakuotės turi būti grąžinamos naudojant DSD sistemos surinkimo įrenginius, ant kurių taip pat paprastai nurodomas prekių ženklas *Der Grüne Punkt*. Tačiau bendro surinkimo įrenginių naudojimo atveju pakuočių iš vartotojų surinkimą ir perdirbimą iš dalies organizuoja – priešingai vartotojo lūkesčiams – DSD konkurentai. Taigi bendrai naudojant DSD sistemos surinkimo įrenginius gali būti klaidinami vartotojai.

180 Ieškovė priduria, kad pirmasis įpareigojimas verčia skatinti konkurenciją neatlygintinai suteikiant konkurentams privalomą prekių ženklo *Der Grüne Punkt*, nurodomo ant surinkimo įrenginių, licenciją. Ji teigia, kad tokia licencija neteisėta, nes pažeidžia šioje srityje taikomus principus (Sutarties dėl intelektualinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (1 C priedas prie Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties), kuri buvo patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų

susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1, 214), 21 straipsnis ir 1994 m. lapkričio 15 d. Teisingumo Teismo nuomonė, 1/94, Rink. p. I-5267).

- 181 Preliminariai Komisija pažymi, kad tam tikri ieškovės nurodyti prieštaravimai nėra susiję su ginčijamame sprendime nagrinėjama paslaugų sutartimi, bet su licencine sutartimi dėl prekių ženklo naudojimo, kuri savo ruožtu nagrinėjama 2001 m. balandžio 20 d. Komisijos sprendime 2001/463/EB dėl pagal EB sutarties 81 straipsnį pradėtos procedūros (byloje COMP D3/34493 – DSD) (OL L 166, p. 1), ir todėl jie šioje byloje neturi būti nagrinėjami. Komisija pažymi, kad ieškovė, regis, siekia pasinaudoti išimties teise, susijusia su surinkimo įrenginių panaudojimu, nes ant savo surinkimo įrenginių suteikia teisę nurodyti prekių ženklą *Der Grüne Punkt*, o su tuo negalima sutikti. Iš tikrųjų tai reiškia, kad surinkimo įmonė, kuri ant pakuočių surinkimo transporto priemonės nurodo prekių ženklą *Der Grüne Punkt*, gali naudoti šią transporto priemonę tik DSD sistemos, o ne kitos sistemos surenkamoms atliekoms. Be to, paslaugų sutartyje ne tik kad nėra šią išvadą galinčios pagrįsti nuostatos, bet ir surinkimo įmonių į Komisijos prašymus pateikti informaciją pateikti atsakymai rodo, kad būtent šios įmonės savo transporto priemonės naudojo kitiems užsakymams vykdyti. Taigi ieškovė negali remtis išimties teise, kurią teigia turinti. Be to, Komisija pažymi, kad vartotojas nėra klaidinamas, kai į DSD sistemai priklausančius surinkimo įrenginius išmeta pakuotes, ant kurių nurodytas prekių ženklas *Der Grüne Punkt*, nes tai, kad surinkimo įrenginiai naudojami bendrai, neturi reikšmės vartotojo elgesiui. Be to, DSD sistemos surinkimo ir perdirbimo paslaugos galutinis gavėjas nėra vartotojas, bet pakuotės gamintojas arba prekybininkas. Taigi nėra įrodyta, kad ieškovės nurodytas tariamas klaidinimas yra susijęs su prekių ženklu *Der Grüne Punkt*.

- 182 Kalbant apie privalomąją licenciją, Komisija teigia, kad ieškovė nenurodė, ką iš tiesų sprendimas įpareigojo suteikti licenciją. Ieškovė ir toliau gali suteikti teisę surinkimo įmonėms naudoti savo prekių ženklą, nurodant jį ant kontenerių, jį rekomenduoti, arba suteiktą licenciją atšaukti.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

183 Iš esmės ieškovė teigia, kad pirmasis įpareigojimas pažeidžia proporcingumo principą, nes bendras naudojimas pažeidžia prekių ženklą *Der Grüne Punkt*, leidžiantį atskirti jos teikiamas paslaugas nuo kitų įmonių siūlomų paslaugų. Suteikdama galimybę naudotis kitų įmonių įsteigtais bei DSD sistemos naudojamais surinkimo įrenginiais, su DSD sistema konkuruojančios kolektyvinės sistemos naudojasi šio prekių ženklo reputacija vartotojų tarpe ir jie bus klaidinami grąžindami pakuotes į įrenginius, kurie, jų įsitikinimu, priklauso DSD, o ne konkuruojančiai sistemai.

184 Konstatuotina, kad šie argumentai negali būti priimti.

185 Pirma, paslaugų sutartis nekliudo surinkimo įmonei, DSD sutarties partnerei, siūlyti savo surinkimo įrenginius su DSD sistema konkuruojančiai sistemai. Iš tikrųjų paslaugos sutartyje tik nurodyta, kad „surinkimo įmonė, reklamuodama savo surinkimo sistemą, turi tinkamai ir aiškiai įskaitomomis raidėmis nurodyti DSD suteiktą prekių ženklą *Der Grüne Punkt*, pavyzdžiui, jį nurodant spausdintomis raidėmis ant popieriaus, reklaminių pranešimų ir surinkimo konteinerių, bei ant transporto priemonių ir įrenginių, kurie naudojami eksploatuojant surinkimo sistemą“ (2 straipsnio 5 dalies pirmo punkto ketvirtasis sakiny), ir kad „surinkimo įmonė gali neatlygintinai naudoti prekių ženklą *Der Grüne Punkt*“ (2 straipsnio 5 dalies trečio punkto pirmasis sakiny). To, kad DSD leidžia surinkimo įmonei nemokai afišuoti prekės ženklą *Der Grüne Punkt* ant jos surinkimo įrenginių, nepakanka, kad DSD galėtų reikalauti išimtinės teisės naudotis nurodytais įrenginiais. Priešingai, iš paslaugų sutarties matyti, kad minėto prekių ženklo afišavimu „reklamos sumetimais“ tesiekama nurodyti, kad atitinkamas įrenginys priklauso DSD sistemai.

- 186 Taigi paslaugų sutarties nuostatos, susijusios su *Der Grüne Punkt* prekių ženklu, neleidžia nustatyti, kad šio prekių ženklo afišavimas ant surinkimo įrenginių kliudo šiuos įrenginius naudoti kitiems tikslams.
- 187 Antra, jokia dekreto dėl pakuočių atliekų nuostata neįpareigoja ant surinkimo įrenginių nurodyti naudojamos sistemos pavadinimo. *A fortiori* jokia dekreto nuostata neleidžia tvirtinti, kad tokiu būdu identifikuoti surinkimo įrenginiai turi būti priskiriami vienai sistemai, kad vartotojas nebūtų klaidinamas dėl sistemos, kuri surenka ir apdoroja pristatytas pakuotes, priklausomybės. Be to, kalbant apie prekių ženklo *Der Grüne Punkt* nurodymui ant pakuotės, kuris yra viena iš dekreto dėl pakuočių atliekų 6 straipsnio I priedo 4 punkto 2 dalies antrajame sakinyje siūlomų galimybių, priskiriamą svarbą, kad vartotojas galėtų nustatyti, jog nagrinėjamas pakuotes surenka kolektyvinės sistemos (žr. 6 punktą), Pirmosios instancijos teismas sprendimo *DSD prieš Komisiją* prieš Komisiją, T-151/01, 133 punkte nusprendė, kad pasiekus dekrate nustatytas perdirbimo normas ir pakuočių kiekius padalinus abiems sistemos atsižvelgiant į atitinkamą medžiagos masę, o ne į pakuotes, nesvarbu, ar ant jų nurodytas prekių ženklas *Der Grüne Punkt*, šis prekių ženklas neturi tokios funkcijos ir reikšmės, kurias jam priskiria ieškovas. Taigi pakuotės gamintojas arba prekybininkas, kuris nusprendžia patikėti DSD surinkti ir perdirbti Vokietijoje prekyboje naudojamų pakuočių dalį, ir pačiam užtikrinti, naudojant individualią sistemą arba šį uždavinį patikint kitai kolektyvinei sistemai, kitos šių pakuočių dalies surinkimą ir perdirbimą, turi tik padalyti tarp atitinkamų skirtingų sistemų medžiagų kiekius ir laikytis dekrate nurodytų identifikavimo sąlygų, nesirūpindamas dėl konkretaus galutinio vartotojo elgesio apibrėžimo, kaip tą tvirtina ieškovė.
- 188 Šiuo klausimu dekreto nuostatos neleidžia nustatyti, kad prekių ženklo *Der Grüne Punkt* nurodymas ant surinkimo įrenginių arba ant DSD sistemos perdirbamų pakuočių sudaro kliūtis bendrai naudoti surinkimo įrenginius.

189 Trečia, reikia atsižvelgti į tai, kad iš bylos medžiagos matyti, jog ant DSD sistemos naudojamų surinkimo įrenginių nėra afišuojamas prekių ženklas *Der Grüne Punkt*. Tai suteikia tvirtą pagrindą manyti, kad vartotojai, pristatydami pakuotes į surinkimo įrenginius, šiuos įrenginius sieja ne su prekių ženklu *Der Grüne Punkt*, bet su pakuotės rūšimi (prekinė pakuotė), ir visų pirma su medžiagos, iš kurios ji pagaminta, rūšimi (lengvos medžiagos, popierius (kartonas), stiklas ir t. t.). Šiuo klausimu ieškovė neįrodo, kad vartotojas didelę svarbą skiria tam, kad DSD, o ne kita kolektyvinė sistema, yra įpareigota surinkti ir tvarkyti pakuotes. Aišku, vartotojams gali turėti įtakos aplinkos apsaugos interesai, bet, kadangi visoms kolektyvinėms sistemoms taikomi tokie patys įpareigojimai, klausimas, kuri sistema konkrečiai užsiims surinkimu ir perdirbimu, neturi lemiamos reikšmės. Taigi jokiam iš šių įpareigojimų neturi poveikio bendras esančių surinkimo įrenginių naudojimas. Be to, ieškovė neginčija, kad popieriaus ir kartono pakuotės yra surenkamos tuose pačiuose įrenginiuose kaip ir spausdinti leidiniai (laikraščiai ir žurnalai), kurie priklauso komunoms, o ne DSD sistemai. Taigi šiuo klausimu ji neteigia, kad vartotojai dėl galimos prekių ženklo *Der Grüne Punkt* nuorodos ant šių įrenginių manys, jog DSD sistema prisiima spausdintų leidinių surinkimo ir perdirbimo atsakomybę.

190 Todėl, siekiant išvengti bet kokios grėsmės suklaidinti vartotoją, regis, gali pakakti ant bendrai naudojamų surinkimo įrenginių nurodyti, kad pakuotes surenka DSD sistema ir viena ar keletas kitų konkuruojančių kolektyvinių sistemų, nebūtina uždrausti bendrai naudoti šiuos surinkimo įrenginius, kaip to reikalauja ieškovė.

191 Galiausiai reikia pažymėti, kad nei dėl pirmojo įpareigojimo, nei dėl su bendro surinkimo įrenginių naudojimu susijusiais techniniais apribojimais nereikalaujama, kad DSD savo konkurentams suteiktų licenciją naudoti prekių ženklą *Der Grüne Punkt*. Gali būti, kad ant bendrai naudojamų surinkimo įrenginių nebus nurodytas prekių ženklas ar nuoroda, arba priešingai, kad kiekviena sistema ant jų nurodys

savo skiriamąjį ženklą. Taigi negalima teigti, kad pirmuoju įpareigojimu DSD įpareigojama neatlygintinai konkurentams suteikti privalomą prekių ženklo *Der Grüne Punkt* licenciją.

- ¹⁹² Iš to, kas pasakyta, matyti, kad pirmasis įpareigojimas negali būti laikomas neproporcingu dėl to, kad daro pernelyg didelį neigiamą poveikį DSD sistemoje naudojamo prekių ženklo *Der Grüne Punkt* funkcijai.

d) Dėl pirmojo įpareigojimo poveikio teisei kreiptis į nacionalinį teismą

Šalių argumentai

- ¹⁹³ Ieškovė pabrėžia, kad pirmasis įpareigojimas jai draudžia „kliudyti“ surinkimo įmonėms sudaryti sutartis dėl bendro naudojimosi su konkurentais. Tokiu kliudymu gali būti DSD nacionalinėms valdžios institucijoms arba nacionaliniams teismams paduotas skundas dėl šių surinkimo įmonių, siekiant įrodyti, kad bendras surinkimo įrenginių naudojimas prieštarauja dekretui. Šiuo atveju pirmasis įpareigojimas prieštarautų Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnyje nustatytai pagrindinei teisei kreiptis į teismą (1986 m. gegužės 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Johnston*, 222/84, Rink. p. 1651, 17 ir 18 punktai; 1998 m. liepos 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ITT Promedia prieš Komisiją*, T-111/96, Rink. p. II-2937, 60 punktas).

¹⁹⁴ Komisija pažymi, kad pirmasis įpareigojimas niekaip nekliudo ieškovei Vokietijos administraciniam teismui pateikti klausimą dėl bendro surinkimo įrenginių naudojimo atitikimo dekretui dėl pakuočių atliekų (šiuo klausimu žr. 1999 m. rugpjūčio 20 d. *Verwaltungsgerichtshof Kassel* sprendimą ir 2001 m. sausio 31 d. *Verwaltungsgericht Gießen* sprendimą). O Bendrijos teismai turi išnagrinėti įsipareigojimo ir įpareigojimų teisėtumą.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

¹⁹⁵ Iš esmės ieškovė teigia, kad pirmasis įpareigojimas jai neleidžia Vokietijoms teismams ir nacionalinėms valdžioms institucijoms paduoti skundą dėl bendro surinkimo įrenginių naudojimo neatitikimo dekretui.

¹⁹⁶ Tačiau pirmasis įpareigojimas negali būti taip aiškinamas. Šiuo tikslu jis įpareigoja DSD nekliudyti konkuruojančioms kolektyvinėms sistemoms bendrai naudoti surinkimo įrenginius. Prieš tai šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad įpareigojimas atitinka EB 81 straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 17 8 straipsnį (žr. 151 punktą), nes yra būtinas siekiant išlaikyti konkurenciją pakuočių surinkimo iš vartotojų bei jų surinkimo iš vartotojų ir perdirbimo organizavimo paslaugų rinkose.

¹⁹⁷ Tačiau pirmasis įpareigojimas nekliudo DSD paduoti skundą teismui ar nacionalinei institucijai dėl sprendime dėl išimties nustatyto įpareigojimo, susijusio su bendru surinkimo įrenginių naudojimu. Taigi DSD pasilieka teisę prieštarauti dėl DSD sutarties partnerių bendro surinkimo įrenginių naudojimo, nurodydama Vokietijos dekreto dėl pakuočių atliekų arba kitų nacionalinių nuostatų pažeidimą. Tačiau, nors DSD ir turi tokią galimybę, negali neatsižvelgti į tai, kad Komisija galėjo manyti, jog

tokie veiksmai pažeidžia jai nustatytą įpareigojimą užtikrinti sprendimo dėl išimties įgyvendinimą, atsižvelgiant į galiojančias Bendrijos teisės nuostatas. Be to, reikia priminti, kad kai nacionaliniai teismai priima sprendimą dėl sutarčių ar veiksmų, dėl kurių jau buvo priimtas Komisijos sprendimas, jie negali priimti sprendimų, kurie prieštarautų Komisijos sprendimui, net jei šis ir prieštarautų nacionalinio pirmosios instancijos teismo sprendimui (2000 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Masterfoods ir HB*, C-344/98, Rink. p. I-11369, 52 punktas).

¹⁹⁸ Taigi DSD nurodoma pagrindinė teisė kreiptis į teismą negali leisti nesilaikyti sprendimo, kuris buvo priimtas remiantis Bendrijos teise.

¹⁹⁹ Iš to, kas pasakyta, matyti, kad pirmasis įpareigojimas negali būti laikomas neproporcingu dėl to, kad atima iš DSD teisę paduoti skundą teismams ir nacionalinėms valdžios institucijoms.

5. Išvada dėl pirmojo ieškinio pagrindo

²⁰⁰ Iš to, kas pasakyta, matyti, kad pirmasis įpareigojimas neleidžia ieškovei konkuruojančioms kolektyvinėms sistemoms kliudyti naudotis jos sutarčių partnerių surinkimo įrenginiais. Šis įpareigojimas grindžiamas Komisijos siekiu užtikrinti DSD konkurentams sąlygas patekti į surinkimo iš vartotojų paslaugų rinką ir, vadinasi, į pakuočių surinkimo iš vartotojų ir jų perdirbimo organizavimo paslaugų rinką. Joks ieškovės kartu su pirmuoju ieškinio pagrindu nurodytas argumentas šios išvados nepaneigia.

201 Taigi, kiek susijęs su kolektyvinėmis sistemomis, turi būti atmestas visas pirmasis ieškinio pagrindas.

202 Be to, siekiant atsakyti į šiuo klausimu pateiktus DSD argumentus, Pirmosios instancijos teismas mano, jog būtina priminti (žr. 121 punktą), kad sąvoka „DSD konkurentai“, vartojama siekiant apibrėžti pirmojo įpareigojimo taikymo sritį, neapima individualios sistemos, nes iš sprendimo matyti, kad šios sistemos vaidina tik nežymų vaidmenį atitinkamose rinkose ir kad jos, persidengimo atvejais, turi pakankamas galimybes naudotis surinkimo įmonių paslaugomis arba kitais nei DSD naudojamais surinkimo įrenginiais.

203 Taigi, kadangi pirmasis įpareigojimas nėra susijęs su individualiomis sistemomis, nebereikia priimti sprendimo dėl ieškovės šiuo klausimu nurodytų argumentų.

B — Dėl antrojo ieškinio pagrindo, pagal kurį ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a dalis pažeidžia EB 86 straipsnio 2 dalį

1. Šalių argumentai

204 Ieškovė pažymi, kad surenka ir perdirba pakuotes visoje Vokietijos teritorijoje, įskaitant nepatrauklias kaimo vietas, kad būtų apsaugota aplinka. Ji taip pat primena, kad visų *Länder* kompetentingos institucijos patvirtino DSD sistemą. Be to, ieškovės manymu, šie patvirtinimai suteikia jai teisę teikti bendros ekonominės svarbos paslaugą EB 86 straipsnio 2 dalies prasme. Šiuo klausimu ieškovė nurodo, kad tai, jog kompetentingos institucijos gali patvirtinti bet kurį kolektyvinės sistemos operatorių, nėra svarbu, nes EB 86 straipsnio 2 dalis susijusi tik su bendros

ekonominės svarbos paslaugos teikimu, o ne su specialių ar išskirtinių teisių buvimu EB 86 straipsnio 1 dalies prasme. Šiuo klausimu ieškovė teigia, kad DSD nustatytų garantinių įsipareigojimų (reguliarus surinkimas visoje teritorijoje, perdirbimo normos ir pareiga pateikti įrodymą dėl surinktų pakuočių atliekų kiekių) įgyvendinimui keltų grėsmę pirmajame įpareigojime numatytas bendras surinkimo įrenginių naudojimas, nes gali kelti abejones dėl DSD sistemos patvirtinimo. Be to, dėl tokio bendro naudojimo kiltų konkurencijos iškreipimai DSD nenaudai, kas leistų DSD konkurentams parazituoti jos sistemos sąskaita. Taigi EB 81 straipsnyje nustatytos taisyklės neturėtų būti taikomos šioje byloje, nes kliudytų įgyvendinti DSD skirtą specialų uždavinį.

- 205 Komisija ir *Landbell* teigia, kad ieškovė nepateikė jokio įrodymo, jog bendras naudojimas kelia grėsmę jos veiklai arba tariamam bendro ekonominio intereso uždaviniui, nes šis bendras naudojimas niekaip nevaržo DSD naudojamų surinkimo įmonių. *Landbell* taip pat nurodo, kad nepatrauklių kaimo vietovių aptarnavimas sudaro kolektyvinių sistemų klientų, kurie nori, kad surinkimas būtų vykdomas visoje atitinkamoje teritorijoje, prašomos paslaugos sudėtinę dalį, o šios sistemos, surinkdamos atliekas visoje atitinkamoje teritorijoje, siekia, kad jos būtų atleistos nuo jų pačių pagal dekretą tenkančių įsipareigojimų.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 206 Pagal EB 86 straipsnio 2 dalį įmonėms, kurioms yra patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, taikomos Sutartyje nustatytos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, jei jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti joms patikėtų specialių uždavinių. Šiame straipsnyje taip pat nurodoma, kad prekybos plėtojimui neturi būti daroma tokio poveikio, kuris prieštarautų Bendrijos interesams.

207 Šioje byloje reikia pažymėti, kad net jei *Länder* valdžios institucijos ieškovę įpareigoję teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas EB 86 straipsnio 2 dalies prasme tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir visos kitos panašios kolektyvinės sistemos, nėra įrodyta dėl šio ginčijamo sprendimo atsirandanti grėsmė tokio uždavinio įgyvendinimui.

208 Iš tikrųjų, priešingai nei šiame ieškinio pagrinde teigia ieškovė, DSD nustatytas įpareigojimas nekliudyti surinkimo įmonėms su DSD konkurentais sudaryti susitarimų, kurie leistų pastariesiems naudoti savo kontenerius ir kitus pakuočių surinkimo ir rūšiavimo įrenginius ir laikytis šių susitarimų, tikrai neleidžia teigti, kad ginčijamas sprendimas kelia grėsmę įgyvendinti DSD sistemai patikėtą surinkimo ir perdirbimo paslaugą ekonomiškai priimtinomis sąlygomis.

209 Visų pirma, jokia bylos medžiagoje esanti aplinkybė neleidžia daryti išvados, kad ginčijamas sprendimas gali kliudyti DSD reguliariai surinkti pakuotes visoje Vokietijos teritorijoje, pasiekti dekrate nustatytas perdirbimo normas arba suteikti šiame dekrate reikalaujamą įrodymą dėl surinktų pakuočių atliekų kiekių. Be to, Pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas pirmąjį ieškinio pagrindą, jau padarė išvadą, kad ieškovė neįrodė, jog įgyvendinant pirmąjį įpareigojimą buvo iškreiptos konkurencijos sąlygos jos nenaudai.

210 Taigi antrąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

C — Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, pagal kurį ginčijamo sprendimo 3 straipsnio b dalyje nustatytas įpareigojimas pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir EB 86 straipsnio 2 dalį

- 211 Ieškovė teigia, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnio b dalyje nustatytas įpareigojimas (toliau – antrasis įpareigojimas), pagal kurį „DSD negali reikalauti iš surinkimo įmonių, kurios su DSD konkurentais sudarė susitarimus dėl bendro kontenerių ir kitų prekyboje naudojamų pakuočių atliekų surinkimo ir rūšiavimo įrenginių naudojimo, kad jos pateiktų įrodymą dėl pakuočių atliekų, surinktų ne DSD sistemos naudai, kiekių“, pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir EB 86 straipsnio 2 dalį. Šiuo klausimu ji nurodo į aukščiau pirmajame ir antrajame ieškinio pagrinduose pateiktus argumentus.
- 212 Be to, ieškovė pažymi, kad dekrete dėl pakuočių atliekų Vokietijos valdžios institucijos ją įpareigojo perdirbti „faktiškai surinktų pakuočių atliekų kieki“ (žr. dekreto I priedo 1 skyriaus 5 dalį) ir kad, siekdama pateikti įrodymą dėl šio pakuočių atliekų kiekio, ji surinkimo įmonių prašo kas mėnesį pateikti informaciją apie „surinktus pakuočių atliekų kiekius“. Tačiau antruoju įpareigojimu DSD įpareigojama nereikalauti iš šių surinkimo įmonių, kurios jai pateikia įrodymus dėl „pakuočių kiekių, kurie nebuvo surinkti DSD naudai“, bendro surinkimo įrenginių naudojimo atveju. Pagal ginčijamą sprendimą šis įpareigojimas yra būtinas „kai surinkimo įrenginiai naudojami bendrai, kad DSD konkurentai galėtų nevaržomai naudotis jų surinktų pakuočių atliekų kiekiais“ (ginčijamo sprendimo 182 konstatuojamoji dalis). Šiuo klausimu ieškovė teigia, kad antrojo įpareigojimo tikslas – užtikrinti, kad bendro naudojimo atveju surinktais pakuočių atliekų kiekiais nebūtų remiamasi pateikiant įrodymą dėl DSD surinktų pakuočių atliekų kiekių, bet priešingai, kad jie būtų priskirti konkurentams. Tačiau dėl šios priežasties šis įpareigojimas negali atmesti galimybės DSD prašyti surinkimo įmonių jai pateikti duomenis, susijusius su surinkimo įrenginių surinktų pakuočių atliekų bendru kiekiu, kad būtų galima pateikti įrodymą dėl surinktų pakuočių atliekų kiekių.

- 213 Pirmosios instancijos teismas visų pirma pažymi, kad ieškovė trečiajame ieškinio pagrinde nenurodo naujų arba specialių argumentų, galinčių nurodyti, kuo antrasis įpareigojimas pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir EB 86 straipsnio 2 dalį. Šiomis aplinkybėmis trečiojo ieškinio pagrindą reikia atmesti dėl tų pačių priežasčių, kurios buvo nurodytos pirmajame ir antrajame ieškinio pagrinduose.
- 214 Be to, Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad teismo posėdyje Komisija ir DSD susitarė dėl ginčijamo sprendimo 3 straipsnio b pastraipoje nurodyto antro įpareigojimo turinio aiškinimo.
- 215 Taigi, atsižvelgiant į gynybos argumentus ir atsakymus, kuriuos šalys pateikė atsakydamos į klausimus teismo posėdyje, Pirmosios instancijos teismas mano, kad nors, atsižvelgiant į antro įpareigojimo sąlygas, DSD negali prašyti surinkimo įmonių pateikti jai informaciją, susijusią su konkuruojančios surinkimo sistemos surinktais pakuočių atliekų kiekiais, tačiau DSD turi galimybę prašyti šių įmonių pateikti jai informaciją, kurios iš jos reikalaujama, kad galėtų pateikti įrodymus dėl DSD sistemos surinktų pakuočių atliekų kiekių. Ši teisė į informaciją yra aiškiai įtvirtinta ginčijamo sprendimo 175 konstatuojamojo dalyje.
- 216 Šiuo klausimu apklausiama teismo posėdyje Komisija nurodė, kad antras įpareigojimas nekludo ieškovei susipažinti su bendru surinkimo įmonių surinktų pakuočių atliekų kiekiu ir su DSD priskirtina surinktų pakuočių atliekų dalimi, pažymėdama, kad tai, kas svarbu, iš esmės susiję su tuo, kad DSD nesiektų prisiskirti sau šių surinkimo įmonių konkuruojančiai sistemai surinktų pakuočių atliekų kiekių. Komisijos pozicija šiuo klausimu sutampa su ieškovės.

- 217 Šiomis aplinkybėmis antrąjį įpareigojimą reikia aiškinti taip, kad, pirma, pagal paslaugų sutartį DSD negali reikalauti iš surinkimo įmonių, DSD sutarties partnerių, kad jos jai priskirtų konkuruojančiai sistemai surinktus pakuočių atliekų kiekius, ir, antra, kad šis įpareigojimas nekliudo DSD susipažinti su surinkimo įmonių surinktų pakuočių bendru kiekiu bei šių pakuočių atliekų dalimi, priskirtina DSD.

D — *Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su prašymu panaikinti ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoje dalyje nurodytą įpareigojimą, kuriuo nurodomas teisės kreiptis į teismą pažeidimas*

1. Šalių argumentai

- 218 Ieškovė pažymi, kad po DSD pareikšto ieškinio, kuriuo prieštaraujama dėl to, kad VfW buvo leista neatlygintinai naudotis DSD sistemos surinkimo įrenginiais, Komisijos prašymu ji įsipareigojo „atsisakyti teisės reikšti ieškinius dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo, aprašytus 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* sprendime, visų pirma VfW atveju“ (ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoji dalis). Ieškovės manymu, šis įsipareigojimas prieštarauja pagrindinei teisei kreiptis į teismą (minėto sprendimo *ITT Promedia prieš Komisiją* 60 punktas). Šis pažeidimas yra rimtas dar ir dėl to, kad DSD vienam iš jos konkurentų pareikštas ieškinys dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo nėra „akivaizdžiai nepagrįstas“ ir todėl juo nepiktinaudžiaujama pagal Vokietijos teisę (Sprendimo *ITT Promedia prieš Komisiją* 56 punktas). Iš tikrųjų iš *Landgericht Köln* sprendimo matyti, kad DSD, remdamasi Vokietijos įstatymu dėl nesąžiningos konkurencijos, gali pagrįstai pareikšti ieškinį, kad VfW negalėtų neatlygintinai naudotis DSD finansuojamais surinkimo įrenginiais. Pagal šį sprendimą, siekiant šiuos surinkimo įrenginius naudoti bendrai, reikėtų gauti DSD sutikimą ir mokėti „tam tikrą mokestį“ tiesiogiai DSD.

- 219 Komisija, palaikoma *Landbell*, pažymi, kad ieškovė kritikuoja įsipareigojimą, priimtą atsižvelgiant į trečiųjų asmenų Komisijai pateiktas pastabas: pagal šį įsipareigojimą DSD, priešingai nei ginčijamo sprendimo 71 konstatuojamoje dalyje nurodytame įsipareigojime, neleidžia laisvai naudotis savo sutarties partnerių surinkimo įrenginiais. Todėl Komisija pažymi, kad jei ieškovė negali kliudyti surinkimo įmonėms suteikti teisę bendrai naudotis jų įrenginiais, ji taip pat negali turėti teisės uždrausti konkurentui jais bendrai pasinaudoti.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 220 Reikia priminti, kad po pranešimo paskelbimo *Oficialiajame leidinyje*, kuriame buvo paskelbta apie Komisijos ketinimą pritarti įvairiems susitarimams, susijusiems su DSD sistema, keletas suinteresuotų trečiųjų asmenų nurodė Komisijai, kad, priešingai nei DSD šiame administracinės procedūros etape priimti įsipareigojimai, susiję su tretiesiems asmenims suteikiama galimybe nevaržomai naudotis jos sutarties partnerių surinkimo įrenginiais, DSD teisme prieštaravo dėl bendro šių įrenginių naudojimo. 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* sprendimas aiškiai parodė DSD valią priešintis individualiai sistemai, būtent *VfW*, pageidaujanciai neatlygintinai gauti prieigą prie DSD sistemos naudojamų surinkimo įrenginių tam tikrose Vokietijos ligoninėse.
- 221 Šiuo klausimu Komisija 1997 m. rugpjūčio 21 d. raštu nurodė DSD, kad veiksmams, kuriais siekiama kliudyti tretiesiems asmenims naudotis DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginiais, gali būti taikomas EB 82 straipsnis, ir ji atkreipė dėmesį į tai, kokią svarbą šie veiksmai gali turėti išimties procedūrai, nes pagal EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytą ketvirtą sąlygą sutartis, apie kurią buvo pranešta siekiant gauti išimtį, negali sudaryti galimybės panaikinti konkurenciją didelėje atitinkamos produktų rinkos dalyje.

222 Paskelbus apie šią poziciją, DSD, siekdama atsižvelgti į 1997 m. rugpjūčio 21 d. Komisijos išreikštą susirūpinimą, prisiėmė šį įsipareigojimą (jis buvo nurodytas ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoje dalyje):

„DSD yra pasirengusi atsisakyti teisės reikšti ieškinius dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo *VfW* bei kitais panašiais atvejais, aprašytais 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* sprendime. Tačiau DSD gali reikšti surinkimo įmonėms, DSD sutarčių partnerėms, reikalavimus dėl informacijos pateikimo bei atsiskaitymo.“

223 Šiuo klausimu negali būti teigiama, kad tokiu įsipareigojimu pažeidžiama DSD teisė kreiptis į teismą. Iš tikrųjų DSD be jokių apribojimų pasiūlė šį įsipareigojimą Komisijai, siekdama išvengti, kad ši institucija po jos 1997 m. rugpjūčio 21 d. rašto nesiimtų tolimesnių veiksmų. Taigi, laikydamasi principo, pagal kurį galima atsisakyti remtis savo turima teise, ir visiškai susipažinusi su faktinėmis aplinkybėmis, DSD savo iniciatyva iš esmės nurodė Komisijai, jog atsisako teisės reikšti ieškinius Vokietijos teismuose ir ginčyti sutartis, kurias gali sudaryti surinkimo įmonės, sudariusios paslaugų sutartis su DSD ir kitomis sistemomis, kurios gali būti suinteresuotos bendrai naudoti šių įmonių surinkimo įrenginius.

224 Be to, svarbu pažymėti, kad 72 konstatuojamoje dalyje nurodytu priimtu įsipareigojimu DSD atsisakė savo teisės kažką už tai gaudama iš Komisijos.

225 Taigi neginčijama, kad DSD prisiėmus šį įsipareigojimą Komisija nepradėjo procedūros pagal EB 82 straipsnį, kitaip negu licencinės sutarties dėl prekių ženklo

naudojimo atveju, kai gavusi suinteresuotų trečiųjų asmenų pastabas dėl pranešimo *Oficialiajame leidinyje*, Komisija pradėjo tokią procedūrą.

226 Be to, neginčijama, kad Komisija atsižvelgė į DSD priimtą įsipareigojimą ir todėl išsamiai nenagrinėjo galimos konkurencijos problemos, kiek tai susiję, pavyzdžiui, su individualių sistemų prieiga prie surinkimo įrenginių Vokietijos ligoninėse arba kituose rinkos sektoriuose. Iš tikrųjų tokia analizė buvo būtina, kad Komisija galėtų išnagrinėti poveikį, kurį galėjo daryti DSD veiksmai, dėl kurių buvo priimtas 1997 m. kovo 18 d. *Landgericht Köln* sprendimas jos paslaugų sutarties analizei pagal EB 81 straipsnio 1 ir 3 dalis. Šioje byloje šiuo klausimu Komisijos analizė lieka neaiški, nors sprendime ir nurodoma, kad ligoninėje, regis, gali būti įrengta keletas surinkimo įrenginių (ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamoji dalis). Toks teiginys negali būti preziumuojamas atsižvelgiant į rezultatus, kurie galėjo būti gauti atlikus išsamią analizę dėl konkurencijos sąlygų ligoninėms pristatomų pakuočių surinkimo sektoriuje.

227 Šiomis aplinkybėmis Komisija, atsižvelgdama į EB 81 straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 17 8 straipsnį, teisingai galėjo nuspręsti, kad negali pasitenkinti DSD priimtu įsipareigojimu, susijusiu su kolektyvinių sistemų, DSD sutarties partnerių, prieiga prie surinkimo įrenginių, bet turėjo žengti kitą žingsnį ir, atsižvelgdama į sprendimą dėl išimties taikymo, nustatyti įpareigojimą, kuris užtikrintų, kad paslaugų sutartis neleis DSD panaikinti konkurencijos atitinkamose rinkose.

228 Šiuo klausimu tai, kad pirmasis įpareigojimas nėra susijęs su individualiomis sistemomis, nes joms nėra būtina užtikrinti prieigą prie DSD sutarties partnerių surinkimo įrenginių dėl surinkimo įmonių, kurios nesudarė paslaugų sutarties su DSD, siūlomų alternatyvių sprendimų (žr. 120–129 punktus ir ginčijamo sprendimo 159 konstatuojamoji dalis), neleidžia daryti išvados, kad ginčijamo sprendimo

72 konstatuojamojoje dalyje nurodytas įpareigojimas yra neteisėtas, nes neišsprendžia ginčijamame sprendime nustatytos konkurencijos problemos. Iš tiesų šis įpareigojimas grindžiamas kita logika nei ta, kuria pasirinkusi Komisija nustatė pirmąjį įpareigojimą. Nors šiuo įpareigojimu nesiekama užtikrinti EB 81 straipsnio 3 dalyje paskelbtos ketvirtosios sąlygos įgyvendinimo, t. y. užtikrinti, kad paslaugų sutartis nepanaikintų konkurencijos atitinkamose rinkose, įsipareigojimu paprasčiausiai siekiama palengvinti Komisijos darbą rengiant sprendimą dėl pažeidimų nebuvimo arba sprendimą dėl išimties taikymo. Be to, kaip tai buvo nurodyta 225 ir 226 punktuose, DSD priiimtą įsipareigojimą leido Komisijai nespręsti klausimų, kurie galėjo pakeisti ginčijamą sprendimą arba suteikti pagrindą pradėti procedūrą pagal EB 82 straipsnį.

229 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad ieškovės priiimtą įsipareigojimą, nurodytą ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamojoje dalyje, neturi poveikio jos teisei kreiptis į teismą, nes DSD jį priėmė žinodama aplinkybes, siekdama, kad Komisija sutiktų nenagrinėti klausimų, dėl kurių būtų galėjusi pradėti procedūrą pagal EB 82 straipsnį arba peržiūrėti savo analizę pagal EB 81 straipsnį.

230 Taigi ketvirtąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

231 Iš viso to, kas pasakyta, aišku, kad reikia atmesti visą ieškinį tiek, kiek jis susijęs su pirmuoju ir antruoju įpareigojimu bei tiek, kiek jis susijęs su visu ginčijamu sprendimu arba tik su ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamojoje dalyje nurodytu įpareigojimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

232 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Tačiau pagal šio reglamento 87 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Pirmosios instancijos teismas gali paskirstyti bylinėjimosi išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas. Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas mano, kad pirmojo įpareigojimo turinio išaiškinimas, kiek jis susijęs tik su kolektyvinėmis sistemomis, konkuruojančiomis su DSD, o ne su individualiomis sistemomis, bei antrojo įpareigojimo turinio išaiškinimas iš dalies pagrindžia ieškovės šiais klausimais pareikštus reikalavimus. Todėl Pirmosios instancijos teismas mano, kad teisingai įvertino šios bylos aplinkybes nusprenddamas, jog Komisija padengia ketvirtadalį ieškovės ir ketvirtadalį savo bylinėjimosi išlaidų. Ieškovė padengia tris ketvirtadalius savo bylinėjimosi išlaidų, tris ketvirtadalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų ir *Landbell* patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (pirmoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. ***Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH* padengia tris ketvirtadalius savo bylinėjimosi išlaidų, tris ketvirtadalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų ir *Landbell AG Rückhol-Systeme* bylinėjimosi išlaidas.**
3. **Komisija padengia ketvirtadalį savo bylinėjimosi išlaidų ir ketvirtadalį ieškovės bylinėjimosi išlaidų.**

García-Valdecasas

Cooke

Labucka

Paskelbta 2007 m. gegužės 24 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkas

E. Coulon

J. D. Cooke

Turinys

Teisinis pagrindas	II - 1696
A – Dekretas dėl pakuočių atliekų susidarymo prevencijos	II - 1696
B – DSD kolektyvinė sistema, licencinė sutartis dėl prekių ženklo naudojimo ir paslaugų sutartis	II - 1699
Bylos aplinkybės	II - 1700
Ginčijamas sprendimas	II - 1702
A – Dėl DSD ir surinkimo įmonių sutartinių ryšių	II - 1703
B – Vertinimas pagal EB 81 straipsnio 1 dalį	II - 1704
1. Dėl surinkimo įmonei taikomos išimties sąlygos	II - 1704
2. Dėl priegios prie surinkimo įmonės įrenginių	II - 1706
C – Vertinimas, susijęs su EB 81 straipsnio 3 dalimi	II - 1708
D – Įpareigojimai, nustatyti kartu su Komisijos sprendimu dėl išimties taikymo ...	II - 1710
E – Išvados	II - 1711
F – Rezoliucinė dalis	II - 1712
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 1714
Dėl teisės	II - 1716
A – Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a punkte nustatytas įpareigojimas pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir proporcingumo principą	II - 1716
1. Dėl būtinybės gauti DSD sutikimą bendrai naudoti surinkimo įrenginius .	II - 1717
a) Šalių argumentai	II - 1717
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1719
	II - 1777

2. Dėl pirmosios dalies, susijusios su būtinybe bendrai naudoti surinkimo įrenginius	II - 1725
a) Šalių argumentai	II - 1725
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1728
i) Dėl būtinybės užtikrinti konkurentams prieigą prie sistemos operatoriaus naudojamų surinkimo įrenginių.....	II - 1729
ii) Dėl tariamos būtinybės bendrai naudoti individualias sistemas	II - 1735
3. Dėl antrosios dalies, kuria teigiama, kad negalima nustatyti įpareigojimo siekiant ištaisyti galimą EB 81 straipsnio 1 dalies ir EB 82 straipsnio pažeidimą	II - 1740
a) Šalių argumentai	II - 1740
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1743
i) Dėl priimtino	II - 1743
ii) Dėl esmės	II - 1744
4. Dėl trečiosios dalies, susijusios su proporcingumo principo pažeidimu	II - 1748
a) Dėl tariamo dekreto dėl pakuočių atliekų pažeidimo	II - 1749
Šalių argumentai	II - 1749
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1750
b) Dėl konkurencijos iškraipymo grėsmės DSD nenaudai	II - 1754
Šalių argumentai	II - 1754
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1755
c) Dėl tariamo poveikio prekių ženklo <i>Der Grüne Punkt</i> naudojimui	II - 1756
Šalių argumentai	II - 1756
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1759

d) Dėl pirmojo įpareigojimo poveikio teisei kreiptis į nacionalinę teisimą .	II - 1762
Šalių argumentai	II - 1762
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1763
5. Išvada dėl pirmojo ieškinio pagrindo	II - 1764
B – Dėl antrojo ieškinio pagrindo, pagal kurį ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a dalis pažeidžia EB 86 straipsnio 2 dalį	II - 1765
1. Šalių argumentai	II - 1765
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1766
C – Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, pagal kurį ginčijamo sprendimo 3 straipsnio b dalyje nustatytas įpareigojimas pažeidžia EB 81 straipsnio 3 dalį ir EB 86 straipsnio 2 dalį	II - 1768
D – Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su prašymu panaikinti ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoje dalyje nurodytą įpareigojimą, kuriuo nurodomas teisės kreiptis į teisimą pažeidimas	II - 1770
1. Šalių argumentai	II - 1770
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 1771
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 1775

